

KORP!
REVELIA
1920-1935

ÜLIÕPILASLEHT

Malmi- ja vasevalamisevabrik

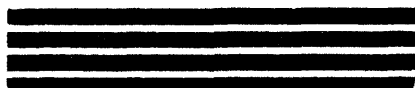
K. Graudin

Tallinn

KONTOR: V. PÄRNU MNT. 73.
KÖNETRAAT 430-34.

VABRIK: ENDLA TÄNAV 75,
KÖNETRAAT 435-35.

Daamide ja härrade rätsepa-ateljee

Vold. Aug. & H. Palm

Dipl. Paris

Narva mnt. 14 · Tel. 312-66. Tallinn

O.-ü. Riieturite

Ühiskaubamaja

Tallinn, S. Karja 19,
telef. 455 77.

on kohale jõudnud sügis-
ja talvehooajaks inglise kui
ka kodumaa palju- ja üli-
konnariideid uutes mustrites

PÖLLUMAJANDUSLIK EKSPORTÜHISUS

«**OVO**»

Kontor: Tallinn, S. Karja 18-d.
Telef. 445-71, 447-53.

Asut. 1924. a.

Ostab piiramata arvul kanamune ja nahku
ning maksab kõrgemat päevahinda. Vastu-
võtmise kohad igas maakonnalinnas ja
alevites.

Keskladu:

Tallinn, Estonia püestee 13, tel. 307-25

Parim valik

ELEGANTSEID DAAMIDE

Käekotte
Rahataskuid
Portfelle
Kohvreid
Koolilaste portfelle

KAUNISTUSTÕÖDEST

Aadresskaasi
Albumeid
Laua- ja taskuplokke
Kirjutuslaua mappisid jne.

Suures valikus odavate hindadega
soovitab

O. ZIMMERMANN

TARTUS, Suurturg 4.
TALLINNAS, Harju t. 34.
PÄRNUS, Rüütli t. 41.

**Moodne joon, asjatundlik val-
mistus ja vastupidavus tagavad**

J. Tõnisson'i

meh. mööblitööstuse saaduste

kõrge kvaliteedi

Tallinn, Lasnamäe 20, telef. 308-43.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

VÖITJATENA TAGASI TULNUD VABADUSSÖJAST, OLNUD ÜHED NENDEST, KES AITASID LUUA VABA EESTI JA ASUNUD UUESTI TEADUSE EMA TEENIMISELE, ASUTATI ESIMENE MEESKORPORATSIOON VABAL EESTI PINNAL. ÜLESNÄIDATES AUSTUST JA MEELEKINDLUST OMA MAA PÖLISTE PÄRISPEREMEESTE VASTU, RISTITI UUS KORPORATSIOON KALEVI KANTSI JA SELLE ÜMBRUSE MAAKOHA NIMEGA REVELIA'KS.

VABA EESTI, VABAMAD, ELULE VASTAVAMAD TRADITSIOONID, ÜKS KÕIGE, KÕIK ÜHE EEST, SEEJUURES RAUDKINDLAD KORPORATIIVSED KASVATUSVIISID — NEED OLID ALUSTEKS REVELIALE 15 AASTAT TAGASI. SIIN TEEME TÖÖD TEADUSE EMA HOOLITSUSEL JA ÕPETUSEL NING KASVATAME ENDID MEILE PÜHAKS SAANUD TRADITSIOONIDE KOHAELT ILUSA ELU JA OPTIMISTLIKU MEELEOLU JUURES, ET TÕUSTA IGAPÄEVUSEST KÕRGEMALE, MUUTES ENDID HINGELT RIKKAMAKS, TUGEVAMAKS JA RÕÖMSAMAKS NING JULGEMAKS.

ON OLNUD JA JÄÄB ALATI REVELIA PÕHIMÕTTEKS: SAAME TUGEVATEKS, TAHEJÕULISTEKS, TÖÖKATEKS JA RAHVUSLIKULT MEELESTATUD OMARIIKLUSE KANDJATEKS RIIGIKODANIKKUDEKS. AINULT EESTLASELE OMANE HINGELINE TASAKAAL, MEELEOLU KAINUS JA SITKUS SIHIKS SEATUD EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS JUHIB MEID IKKA JA ALATI.

LUGUPIDAMINE JA AUSTAMINE OMA RIIGIKORRA VASTU, VALITSUSE KORRALDUSTE SÜGAV TUNNUSTAMINE, ÜHISTUNDE JA KODANIKKUDE ÕIGUSTE AUSTAMINE, VASTUTUSTUNDE JA ÜHTEKULUVUSE VAJADUSEST ARUSAAMINE NING ÜLDSUSE HUVIDE ARVESTAMINE ON REVELIAT JUHTINUD VIISTEIST AASTAT.

NEID TÕEKSPIDAMISI KANDES, REVELUSTE PERE SÜÜTAB OMA SÜDAMETES VIIETEISTKÜMNENDA AASTAPÄEVA TULED! ÖNNESARA SILMADES, RÕÖMSAD JA ELUJÕULISED OMA KODUS, TERVITAME OMA RIIGIVANEMAT JA VALITSUST, TERVITAME OMA REKTORIT JA ÜLIKOOLI, TERVITAME OMA ILUSAT EESTIT!

OLEME JA JÄÄME TULEKANDJATEKS! KASVATAME JA ARENADAME OMAKULTUURI NING OLEME SELLE KANDJAD JA KUI TARVIS KA SELLE KAITSJAD!

15. AASTAPÄEVA PÜHITSEMINE HAARAKU KÕIKI MEID, KES SELLEST OSA VÕTAVAD JA KA NEID MEIE PERE LIIKMEID, KES MITMESUGUSTEL PÕHJUSTEL VIIBIVAD EEMAL: UNUSTAME IGAPÄEVUSE,

TÕUSEME KÕRGELE HINGELT, SUURSUGUSTAME OMA SEESMISE MINA JA KÜLLASTAME ENDID UNUNEMATU ILUSATE ELAMUSTEGA!

TÖÖ, HOOLE, PÜSIVUSE JA PAINDUMATUSEGA ELAME OLEVIKULE JA VAATAME VASTU PÄIKESEKÜLLASELE TULEVIKULE NING HÕISKAME: „ON ILUS EESTIS ELADA...“

15. AASTAPÄEVA PUHUL KONVENDI NIMEL SÜDAMLIKUM TERVITUS KÕIGILE MEIE PERE LIIKMETELE JA ERILINE TERVITUS NEILE, KES MEIE SEAS ON REVELIA ASUTAMISEST PEALE.

SOOJEM TERVITUS TEILE KÕIKIDELE, SOOME ÕED JA VENNAD VIIBURI OSAKONNAST! KASVAGU MEIE SÕPRUSLEPINGUST TUGEVIKULE JA KINDEL SIDE KAHE VENNASRAHVA VAHELE, SEST MÕLEMAD RAHVAD ON NÜÜD ÜHEVÄÄRILISED. KASVAGU VASTASTIKUSTEST KÜLASKAIKUDEST ÜKSTEISEST ÕIGE ARUSAAMINE JA ÜKSTEISE ÕIGE MÕISTMINE, SIIS REVELIA JA VIIBURI OSAKOND KASVAVAD PÕLISTEKS JA LAHUTAMATUTEKS SÕPRADEKS, KEDA LAHUTAB VAID SOOME LAHT.

15. AASTAPÄEVAL NII MITMED MEIE PEREST PUHKAVAD EMASE KESE MAAMULLA PÕUES VIIMSET UND! ÄRGU SAMMELDAGU TEE-RAJAD KUNAGI TEIE KALMUDELE!

KÄESOLEV 15. AASTAPÄEV ÄRGU OLGU MEILE ÜKSI PIDUPÄEVAKS, VAID OLGU PÄEVAKS, KUST AMMUTAME JÕUDU, RAUGEMATUT RAMMU, KINDLUST, ÜKSMEELT JA VAPRUST! OLGU NEED PÄEVAD MEILE JÕU JA VÄRSKUSE KOGUMISE PÄEVADEKS! TÖÖTAGEM ALATI, EHITAGEM ALATI JA RÕÖMUSTAGEM ALATI PÜÜDEGA TAIUSLIK-KUSE POOLE! KUI MEIE REVELIAS ALAL HOIAME PÜÜDE TAIUSLIK-KUSE POOLE, SIIS TEADKEM ARMAS REVELUSTE PERE, ET OLEME ÕIGEL TEEL JA ELAME ÜKS KÕIGE EEST, KÕIK ÜHE EEST — KÕIK EESTI EEST!

1. 12. 1935. a.

Korp! Revelia esimees.

H. Normann. A. Odrats.

Korp! Revelia arenguteelt.

Korp! Revelia ametlikuks asutamispäevaks on 3. detsember 1920, s. o. registreerimispäev Tartu Ülikooli juures. Asutamise idee tekkis küll aga märksa varem. Juba kevadsemestril märtsikuus ühel arstiteaduse üliõpilaste omavahelisel koosviibimisel arutati kitsamas ringis uue korporatsiooni loomise võimalust, ehkki mõtteosalisist mitmed kuulusid sellelaadilisse organisatsiooni.

Tolleaegsed meesüliõpilased olid pea eranditult osa võtnud Vabadussõjast, olid kaasa aidanud kätte võidelda kauaoodatud vabadust ja omariiklust. Tagasi pöördudes peale sõja lõppu poolelijäänud õpingute juurde, asuti kohe Eesti

Üliõpilaskonna ning akadeemilise elu korraldamisele. Organiseerumise küsimusega kerkis päevakorrale uute organisatsioonide loomine. 1920. ja hilisematel aastatel tekibki rida organisatsiooni ning akadeemilisi koondisi mitmesugustel aladel.

Eesti vabal pinnal esimese uue meeskorporatsiooni asutamise küsimus tõusis tõsisemalt päevakorrale 1920. aasta kevadel maikuu ühel väljasõidul Haaslavale Pihlapuu tallu, kus peeti nn. korp! Sakala „II kommerssi“.

Sügisel, algava semestri algul, peeti juba mõtteosaliste koosolek ja otsustati asutada uus korporatsioon alustel, mis tagaks ajale vastavaid

Kes loob, see püsib. Loova tööga algas Revelia oma tegevust, loovat tööd on ta jätkanud juba 15 aastat ja see aeg on näidanud, et ta on suutnud teostada asutamisel omaksvõetud põhimõtteid, luues vabamaid ajakohasemaid traditsioone, võimaldades oma liikmeile individuaalset arenemist, sisendades neile tugevat rahvus- ja riiklustunnet ning arendades püsivat töötahet, loova töö kõrval aga on ta ka ise sirgunud ja kasvanud väikesest mõtteosaliste ringist suureks ja arvukaks pereks.

*Tähistagu siis ka edaspidist Revelia arengut loova töö tahe, mis on tiivustanud tema asutajaid ja kõiki seniseid mõtteosalisi, virguta-
tagu ka edaspidi Revelia liikmeid tööle veendumus, et see kes loob, püsib, on ju loovas töös kindlustatud tulevik.*

Korp! Revelia Vilistlaskogu esimees,
asutaja liige.

vabamaid traditsioone, isiku individuaalset arenemist, mis sisendaks tugevat kodaniku riiklustunnet ja arendaks laialdast ning püsivat töötahet nii teaduslikul kui ka seltskondlikul ja ühiskondlikul põllul.

Hüüdsõnaga „üks kõige — kõik ühe eest“ asuti põhikirja väljatöötamisele, peeti septembri-oktoobri kuude vältel rida koosolekuid, kus arutati põhikirja üksikuid punkte, sõeluti nime- ja värvide-küsimust ning esialgset tegevuskava. Asutaja liikme Artur Odrats'i ettepanekul otsustati ühel häälel asutatava korporatsiooni nimeks võtta „Revelia“, missuguse nime all tunti vanematel ajaloolistel andmetel praegust Tallinna linna ja tema lähemat ümbrust, kuna korporatsiooni välismärkideks võeti roheline-must-valge lipp, peakate ja värvipael, kusjuures taheti väljendada: roheline värviga lootusi, mis virgutavad tööle, andes püsivust, jõudu elusihside saavutamisel, musta värviga — ausust ja õiglust, kuna valge värv aga puhtuse sümbolina pidi ise-loomustama omavahelisi sõprussidemeid ning koostööd eesti rahvaga. Neil motiividel loodi hiljem A. Odrats'i ja Leo Makarjev'i poolt Revelia lipulaul.

2. novembril võeti Revelia põhikiri asutajate poolt lõplikul kujul vastu ja esitati Ülikooli Valitsusele kinnitamiseks, mis toimus sama aasta 3. detsembril.

Avalikkuse ette ilmusid Revelia asutajad liikmed esmakordselt oma roheline-must-valges trikolooris 8. detsembril 1920. Üüriti konvendi

korter Õnne tänava majas nr. 7 ja seega algas esialgne tegevus.

Korporatsiooni esimesse juhatusse valiti: esimeheks — stud. med. *Märt Hendrikson*, abiks — stud. med. *Herbert Normann*, kirjatoimetajaks — stud. agr. *Karl Hanson* ja laekuriks — stud. rer. merc. *Artur Odrats*.

1921. a. algul kasvas liikmeskond nelja noorliikme-rebase võrra. Esimeseks rebaseks võeti vastu stud. rer. merc. *Herman Ruusaauk*, kes aga hiljem eemale jäi.

Omavaheline kooskäimine ja konvendi elu kujunesid peagi hoogsaks, kusjuures peeti koosolekuid, vaidlusõhtuid ja traditsioonilisi istanguid. Esimesed semestrid kulusid peamiselt kodukorra loomisele, selle rakendamisele ja sise-elu korraldamisele. 27. veebruaril 1921 võeti lõplikul kujul vastu korporatsiooni vapp, mis kujutab roheline-must-valget kilpi, mille roheli- sele väljakule märgitud asutamispäev kahe kullatud loorberioksa vahel hõbetatud lindiga, kuna musta välja ilustavad Tallinna linna vapist võetud kolm hõbeleopardi kullatud kroonides ja valget välja — Revelia tsirkel.

Revelia arengus võib üldse nentida kaht ajajärku, milledest esimene ulatub asutamisest kuni 1926. aastani, ja teine 1926. aastast käesoleva ajani. Oma eluavaldusis piirdus Revelia esimesel ajajärgul vaid siseeluga, pannes peamiselt rõhku oma liikmete kasvatamisele, kuna välis-tegevusest ja üliõpilaskonna üldüritusist võttis vaid tarvidust mööda osa. Aasta-aastalt hakkas

Pitkin lukuvuotta ja suvellakin käyvät Eestin ja Suomen ylioppilaat toistensa luona vierailemassa. Nämä maittemme opiskelevan nuorison väliset ystävydenilmaisut ovat jo useiden vuosien kuluessa elävöittäneet ja syventäneet kansojemme keskistä sivistyksellistä vuorovaikutusta. Ne ovat huomattavasti vilkustuttaneet meidän keskuudessamme vielä liian heikosti ilmeneviä heimoharrastuksia kohottamalla samalla meidän suomalais-ugrilasta heimotietoisuttamme.

Tiedän, että jokainen Eestissä käynyt suomalainen ylioppilas on vierailun lyhytaikaisuudesta huolimatta nähnyt täällä paljon varteenotettavaa ja herätteitä antavaa. Eestiläisen kesti-isäntänsä välityksellä hän on tutustunut Eestin ylioppilasnuorison elämään, harrastuksiin ja opinto-oloihin nähdessä sen ohessa ikäänkuin taustalta vilahduksia suuremmankin kokonaisuuden, Eestin kansan oloista ja kulttuurisaavutuksista. Matkaltaan, joka on tavallisesti hänen ensimmäinen ulkomaamatkansa, hän palaa täynnä miellyttäviä muistoja ja mielenkiintoa Eestiä kohtaan. Hänestä on tullut inno-

kas Eestin harrastaja. Matka on samalla synnyttänyt hänessä voimakasta heimotietoisuutta.

Kansallisen kulttuurin kohottaminen ja heimotyön edistäminen ovat Suomessakin sivistyneistön kärkipyrkimyksiä. Suomalaisen opiskelevan nuorison aatteelliset harrastukset tähtäävät lähinnä kansallisesti eheän ja yhtenäisen Suomen luomiseen. Voimakas pyrkimys viedä puolitiiehen pysähtyneet kansalliset päämäärämme lopulliseen voittoon virittää nuorten mieliä laukeamattomaan innostukseen ja herpaantumattomaan voitonvarmuuteen. Kansallisten pyrkimyksien rinnalla ovat koko heimoamme koskevat harrastukset herättäneet nuorisossamme mitä vilkkainta vastakaikua. Heimosuhteiden syventäminen eestiläisten, liiviläisten ja unkarilaisten kanssa tarjoaa edelleenkin nuorisollemme viehättäviä perspektiivejä. Se olisi valmis sulkemaan työnsä ja elävän harrastuksensa piiriin toisellakin suunnalla asuvat heimolaisemme, mutta sen katse suuntautuu surullisena suljetun rajan yli, lähinnä seuduille, joilla asuvat tai pikemmin ovat asuneet Suomen kansalliselle elämälle ja sen henkiselle kulttuurille paljon merkinneet veljesheimot karjalaiset ja inkeriläiset, Kalevalan ja Kantelettaren laulajien kurjuutta kärsivät jälkeläiset. Valoisampaan tulevaisuuteen luottava nuorisomme ei ole kadottanut uskoaan näiden onnettomien heimojen vapautumiseen ja ylösnousemiseen.

Korp! Revelian ja Viipurilaisen Osakunnan välillä on aina vallinnut mitä sydämmellisimä suhde. Osakuntamme toivoo ystävyysuhteeme edelleenkin kehittyvän ja syvenevän. Olkoon nuorisomme kanssakäyminen ja toisiinsa tutustuminen perustana entistä kiinteämmälle kansojemme väliselle yhteistyölle. Osakuntamme puolesta pyydän toivottaa Korp! Revelialle onnea sen juhlapäivän johdosta ja lausua sen toivomuksen, että ystäväkorporationimme toiminta jatkuisi yhtä kunniakaasti ja hedelmääkantavasti kuin tähänkin asti.

Tartossa, 27. XI. 1935.

V. J. Mansikka.

Revelia liikmete arv hoogsalt kasvama, eriti 1923. aastast peale, kus II poolaastal võeti vastu juba 26 noorliiget.

1924. a. 1. detsembri sündmuste järgi, kus hädaoht ähvardas kodumaa vabadust, oli Revelia üks neid esimesi organisatsioonide, kes otsustas tervikuna astuda kaitseliidu ridadesse energi-

lise ja tänini sõjameheliikult tulihingelise pääliku *Jaan Voitka* juhtimisel.

1925. a. lõpul otsustas Revelia suhteid luua Eesti Korporatsioonide Liiduga, kuhu tol ajal kuulusid Liidu asutajate liikmetena vaid korporatsioonid: Vironia, Fr. Estica, Sakala, Ugala ja Rotalia. Alates 5. märtsist 1926 loetigi Revelia

Tervituseks korp! Reveliale.

Juba on jõudnud veereda viis aastat sellest päevast, kui sõlmiti sõprusleping korp! Revelia ja Viipuri osakonna vahel. Aeg on liiga lühike selleks, et panna tähele meie ühistöötamise sügavaid ja lõplikke tulemusi, kuid aeg on siiski olnud küllalt pikk, et saada selgelt aru, kas sõprusleping on olnud kasuks, rõõmuks või rahulduseks kummalegi üliõpilasorganisatsioonile. On vist põhjust praegu kas või ainult mõnegi lausega tuletada meelde, mida meie ühistöötamine on suutnud korda saata. Kõigepealt tekivad siis muidugi esiplaanile need tähelepanekud, mida on olnud võimalik teha Soomelahe põhjapoolsel kaldal.

Meie, Viipuri üliõpilased, oleme kokku saanud oma eesti kaasvõitlejatega oma talve- ja suvepidustustel, meie oleme ise sõitnud iga aasta üle sügisese möllava mere oma hõimlaste organisatsiooni aastapidudele. Mõnedele meie üliõpilastest on avanenud võimalus viibida Ema- jõel kauem kui ainult pidupäevadel ja siis tutvuda korp! Revelia eluga ja selle liikmetega.

Tutvussidemed, mida lühidail külaskäigu hetkil on sõlmitud, on püsinud edasi, hilisemad kokkusaamised ja kirjavahetus on kindlustanud ühiseid sidemeid.

Nii nagu Tartus 30. XI 1930 võimsa sugulustunde vaimustuses allakirjutatud sõpruslepingus on kinnitatud ja töötatud, et nii korp! Revelia kui ka Viipuri osakonna liikmed tutvustavad teineteise maal oma vennasmaad, selle rahvast, keelt ja kultuuri, selle üliõpilaskonda ja sõprusorganisatsiooni, nii on ka tegutsetud ja töötatud, tõsi küll, ehk tagasihoidlikult, aga siiski truult. Kuna meie rahvaste saatuse on olnud nii erinev,

nii on ka praeguse elu avaldused olnud vennasmaades lahkuminevad. Juba ainult hariliku igapäevase elu vaatlemine on kindlasti andnud kummagi sõprusühingu liikmetele põhjust mõtlemiseks, ja need mõtted, mis võib olla suurelt osalt tekkinud võrdlusest, rikastavad praegu ja kõigepealt tulevate aastate jooksul meie vaimlist elu, süvendavad meie mõtteviisi ja kindlustavad hõimuarmastust.

Samad õilsad aated — armastus kodu, isamaa ja hõimrahva vastu — on ikka elustanud nii korp! Revelia kui ka Viipuri osakonna tegevust. Meie ühine tööpõld on lai, tugev ja püsiv. Sellepärast nüüd korp! Revelia tähtpäeva puhul soovib Viipuri osakond suures tänutundes saata korp! Reveliale oma südamlikud õnnesoovid ja loodab hardalt, et sõpruslepingu eeldatud ühistöötamine jätkuks, isiklike tutvuste arv kasvaks ja kõige pealt, et meie kultuurivaadet hingestaks puhas ja õilis hõimuarmastus.

Soovin ka omalt poolt südamest õnne korp! Reveliale ja ta kõigile lugupeetud liikmetele kõige paremat edu.

Helsingis, novembris 1935.

Sulo Haltsonen,

Viipuri osakonna kuraator.

kandideerijaks korporatsiooniks, kuna vastuvõtmine liidu täieõiguslikuks liikmeks toimus 27. märtsil 1928. aastal.

Sidemete loomisega EKL-uga algas teine ajajärk Revelia arengus, mida tähistab järjest elavnev osavõtt üliõpilaskondlikest ja seltskondlikest üritisist. 1926. aastal valitakse Üliõpilas-

konna Edustusse Eesti korporatsioonide rühma ühe esindajana revelus *Harald Raudsepp*, kes pikemat aega suure energia ja innuga osa võttis Edustuse tööst mitmesugustel kohtadel. Sellest ajast peale on ikka üks koht Edustuses püsinud Revelia käes.

Hõimutöö ja sidemete loomine soomlastega

Eesti vabal pinnal esimesena asutatud meeskorporatsioonina astudes akadeemiliselt organiseeritud ridadesse, otsustas Revelia võtta oma põhialustesse nõude: kasvatada ja arendada oma liikmeid väärilisteks kodanikeks, kes püsivuse ning visadusega rakenduksid elu ülesehitavale tööle, kes oleksid ausad ning õiglased omas tegevuses ja kes töötaksid käsikäes Eesti maa ning rahvaga.

15 aastat on ka selles suunas käidud, on süvendatud maksvaid põhialuseid, on püütud rakendada oma liikmed rahva teenistusse, on püütud kõigile sisendada töömeeleolu, vaatamata sellele, missugusel alal või kohal keegi töötab.

Samm-sammult jõutakse edasi. Püsigu siis tulevikuski Revelia peres kindel töötahe, tiivustagu selleks lootus, ausus, õigus ja kodumaa hüvaolu.

Roheline, must ja valge, lehvi uhkelt edasi, julged olgu meie alged — ühtki sammu tagasi.

Korp! Revelia asutaja liige.

algas 1929. a. II semestril, mil Revelia liige *Georg Vahrberg* (praeguse nimega Jüri Variste), kes viibis stipendiaadina Soomes, õppides Helsingi ülikoolis ja olles sealse vanema osakonna „Viipurilainen Osakunta“ liige, astus esimesi samme kahe vennasrahva lähendamiseks. Nende algatuste tulemusena sõlmiti Revelia 10. a. juubeli puhul sõprusleping Viipurilainen Osakuntaga, mis alla kirjutati lepinguosaliste poolt 30. novembril 1930 konvendi ruumes korraldatud pidulikul aktusel. Lepingu allakirjutamisega algas elav läbikäimine sõpruslepinglastega, mis väljendus peamiselt vastastikustes külaskäikudes aasta- ja suvepäevadel ning püüetes teineteist lähemalt tundma õppida, mida on soodustanud veelgi mõlemate maade kirjanduslike teoste vahetamine. Sõpruslepingite süvendamiseks on kaasa aidanud ka EKL-u stipendiaat viiburlane *Lauri Laiho*, kes 1934. a. II poolaastal õppis Tartus ja kuulub Revelia liikmeskonda.

1934. a. lõpul avaldas Tallinna korporatsioon „Frat. Justitia“ soovi liituda Reveliaga, milleks viimane ka põhimõtteliku nõusoleku andis. Saavutatud kokkuleppe põhjal likvideerus siis „Justitia“ ja 1935. a. I poolaastal võeti osa end. „Justitia“ tegevliikmeid, arvult 13, Revelia lihtliik-

meiks vastu. Peale selle liitus Reveliaga 3 end. „Justitia“ vilistlast.

Mis puutub veel Revelia isiklikku koosseisu, siis kuulub sellesse 15. aastapäevaks vilistlasi 67, buršvilistlasi 29, tegevliikmeid 76 ja lihtliikmeid 25 — kokku 187 liiget. Päritolu järele on liikmeid üle riigi, enamuse siiski Põhja-Eestist, eriti Tallinnast.

Teaduskondade järele püsivad esikohal õigus- ja majandusteadlased, neile järgnevad arstiteaduse, põllumajanduse, metsateaduse, usu- ja tehnikateaduskondade üliõpilased; filolooge, farmatsöite ja loomaarstiteadlasi on vaid väheseid.

Kui lõpuks peatuda veel Revelia viimastel tegevusaastatel, siis on püütud eeskätt kasvatada ja arendada oma liikmeid maksvate põhimõtete kohaselt isamaalikus vaimus ja neile sisendada rahulikku töömeeleolu üldkasulikkude ürituste taotlemisel.

Püsis see isamaaline vaim ja töömeeleolu Revelia algpäevil esikohal, siis on möödunud 15 aastat seda veelgi süvendanud ja näidanud, et senistel radadel võib julgelt ja kindlalt astuda tulevikku.

Mihkel Panelson'i

Arnold Weidermann'i

Johan Kana

mälestavad

Korp! Rebelia komvent ja
Wilistlaskogu.

Jüri Variste

Meie sihid ja teed

Revelia asutati küll alles detsembris 1920, kuid ta asutamise mõte ja ideed viivad varasemale, vabadusvõitluse ajastule. Seda eeskätt asutajate liikmete näol, kelledest suur protsent võttis osa Vabadussõjast ja üks isegi (Nanelson) suri rindel saadud haigusse. Värskest ohvritega kätte võidetud vabadus kohustas ja virgutas enast kaitsma ja võõrast mõjust vabanema ka sisesmiselt. Eesti vabal pinnal tuli vabaneda ka senimaksvaist harjumusist ja luua uued alused eesti rahvusliku omapära esiletõstmiseks ja viljelemiseks. Rahvuslike pühimõtete kõrval oli algusest peale üksmeele printsiip määrava tähendusega. Ülesseatud sihtide teostamisel ei saadud ennast muidugi ümbrusest täielikult eraldada; traditsioonid ja harjumused ja üldine olustik seadis teostajaid raskuste ette, mida ei saadud ohvriteta või järelandmisteta ületada.

Et enamik asutajaid kuulus varem korporatsiooni liikmeskonda ja oli omandanud juba teatud määral vastavaid hinnanguid ja tõekspidamisi, siis on seletatav, miks kahest enam võimalikust organiseerumismoodusest valiti korporatsioon. Seda eeskätt kasvatuslike pühialuste pärast, kuna üksmeele pühimõtte teostamine leiab tõhusama teostamise korporatsiooni ideoloogias. Vabadussõja algupäevad olid näidanud, kuivõrd vajaline igal juhul on sisemine kohusetunne ja alistumine distsipliinile, ja et üksmeel ei olnud küllaldaselt levinud selleks, et meie noort riiki kaitsta võimalikkude üllatuste vastu.

Sisemise ühtekuuluvuse ja isamaarmastuse kõrval fikseeriti konvendi pühimõtteis eriline koht tööarmastusele nii akadeemilisel alal, sisekui ka välisel. Ei saa siinjuures olla mainimata vil. dr. Märt Hendriksoni nime, kes oli pühimõtteliste otsuste fikseerijaks ja inimesena tundus kehastavat korp-i asutamisel ülesseatud pühimõtteid. Olles eesti mees ja tõsine töömees sealjuures, võiks teda pidada Revelia vaimseks isaks.

Varem asutatud eesti korporatsioones tuntud vaimsele otsustati algusest peale suhtuda revideerivalt ning püüda võimalikult kiiresti vaba-

Vil. JÜRI VARISTE.

neda liigest ballastist — balti-saksa pärandusest, eeskätt saksakeelsete laulude kaotamisega koosviibimistel ja samuti saksapärase kommee ja drastiliste kasvatusvõtete pehmemdamise ning kõrvaldamisega. Asuti seisukohale, et karm drill ainuüksi ei kasvata iseloomu, eriti iseseisvamate isikute juures, see võib küll teatud käitumise muuta harjumuseks, kuid tõeliselt ja sisesmiselt tugeva isiksuse kasvatamiseks on sellest vähe. Kuivõrd neid ühelt poolt pehmedati, seevõrd rõhutati teiselt poolt individualiteedi printsiipi, mis koostööna annaksid iseteadvad ja tahtejõulised kodanikud, kuid samal ajal ka vastutusvõimelised ja teovõimsad isiksused. Inimese tahtejõudu näitab eeskätt püsivus ja töötahe; võita kiusatust tulutuks ajakulutuseks nõuab endast juba tahet ja kasvatab ning arendab seda, seepärast on töövaim tõstetud korporatsioonis aukohale.

Teadagi ei ole kerge astuda kõrvale tallatud teest. Kui mainitud sihtide taotlemisel pandi vähem rõhku konvendi liikmete automatiseerimise dressuurile ja asuti teadlikult joomaharjumuste väljarookimisele või vähendamisele, siis oli teisitimõtlejail, kes ei suutnud näha selle

Korp! Revelia vapp

nähte positiivset mõtet, „põhjust“ kahtlustada konventi seltsivaimu viljelemises. Ja ometi ei saa ei ühel ega teisel juhul kõnelda mingisuguse vaimu eelistamisest, vaid lihtsalt tegelikkuse ja aja- ning olunõuete arvestamisest. Ja pealegi on hiljem eranditult pea kõik teisedki korporatsioonid leidnud töövaimu iseloomu kasvatajana olevat samaväärse ning asunud selle rõhutamisele Revelia eeskujul. Õieti ei saa siin kõnelda mingist eeskujust, vaid tegelikkuse nõuete mõistmisest ja kohandumisest olukorrale.

Saksa- ja veneaegse ülikoolielu romantika ja muretus olid asendunud teadvusega noore riigi ohtlikust seisukorrast, tarbest rakendada kogu oma jõudu ja energiat ülesehitavaks tööks, vajadusest olla oskustega ja teadmistega tööjõud riigimehhanismis, hoolest ja püsivusest ning vastutustundest, mis käis kaasas mainitud sündmustega. Nii kohandus, õieti pidi kohanduma, selle mõtteviisiga iga arusaaja üliõpilane, kes varem, kes hiljem. Selle nõude elulikkus annab enast praegu igal sammul tunda aina rohkem ja rohkem; seda olukorras, kus tihenevad haritlaste read ja võimaluste piiratus saab ikka ja enam tuntavaks.

Mainitud omaduste kõrval ei võidud loomulikult jätta unarusse liikmete intellektuaalse arendamise rõhutamist. Lugesdes, kõneledes, kuulates ja vaieldes teritub vaim, selle tõe tunnetamine on leidnud korporatsioonis pidevat rakendamist kõigil aegadel org-i lühikese eluea kestel. Olgu siis kirjanduslike, kunstiliste, sotsiaalsete või majanduslike küsimuste arutamise näol. Kirjanduslikult siiski vähem, sest vastava teaduskonna üliõpilased ei liitu tavaliselt korporatsioonesse ja nende protsent on koosseisus väike ka käesoleval juhul. Kuigi inimene ei suuda süveneda kõigisse küsimusis ja pinnapealsus on tunnustatud paheks, on siiki haritud inimesele paratamatult tarvilik, et ta suudab ja oskab seisukohta võtta ning seda avaldada ka neis küsimusis, mis otsekohe ei kuulu ta studiumi materjali hulka.

Laulus liituvad südamed, laulus avaldub inimeses peituv ilu ja õilsus, laulab eestlane mures ja rõõmus ja tarvet selle järele tunneb ka iga eesti noor. Eesti laulus avaldub eesti hing, eesti laulus paisub tõsine eesti süda ja eesti laulus leiab tuge eesti mees, seepärast viljeleb korp! ainuüksi

*KORP! REVELIA JUHATUS 1935. A. II SEM.
Abiesimees M. Lond, esimees R. Mann, kirjatoimetaja
R. Siilbaum.*

eesti laulu ning lisaks sellele vähemal määral soome laulu selle maa ja rahva nii rikkalikust rahva- ja kunstlaulu salvedest. Pealegi on jäänud hooletusse eesti laul laiemal pinnalgi, massi hulgas, ja asendunud labaste lööklauludega, mis ähvardavad hävitada meie kaunid rahvalaulud, ning selle vastu peame teadlikult ja pinevalt võitlema.

Hõimuliikumise alal on Revelia astunud reaalseid samme kahe vennasrahva lähendamiseks ja meil on rõõm omada sõprusliitlasena vanimat soome üliõpilasorganisatsiooni, mis ei ole kaasa läinud äärmusliku vooluga ja radikaalsete nõuetega. (Nende mõttetus on muide andnud juba kibe õppetundi Vene poliitika kujul Vene-Karjalas), mis ei ole kahe vennasrahva lähendamiseks midagi oluliselt kasulikku suutnud korda saata, küll aga tekitada pettumust teatud ringkonnis. Kokkupuuteis sõprusliitlastega on vastastikku

Korp! Revelia asukoht Tartus, Veski tän. 35.

korduvalt rõhutatud olustikulisi tendentse, arvestamist tegudes tegelikkusega ja võimalustega, ega ole olnud mingit liialdust ülespuhutud tunnete arvel. See on asjale olnud aina kasuks.

Eesti üliõpilasnoorsool oli teatud ajajärgul omane mingi jahenemine ümbruse, kodukoha suhtes, eraldumise tendents siirdumise kujul loodetavasse paremaisesse oludesse, eraldumine maa-mullast. See nähtus annab ennast hiljem ikka valusalt tunda. Kui omal ajal üliõpilaskond ja haritlaskond sai määravaks teguriks riigi loomisel, siis hiljem arvati võivat jääda mingi kõrgema seisuse asukohale, lõigates läbi sidet rahvaga ja maaga, kust võrsuti. Silla põletamine enda järele on ikka halb taktika ja see on nii mõnigikord viinud illusioonide purunemisele. Teadagi on Kanossa teekond maarüppe paratamatu ja seda kibedam, mida hiljemaks ta jääb. Seda ette näinud, on Revelia oma liikmeile ikka pannud südamele jääda ustavaks oma võrsumiskohale, töötada seal tihedais sidemeis ümbrusega, võtta osa kohalikest üritusist ja pühendada oma vabast ajast sinna nii palju kui võimalik. Seetõttu leiame suurel arvul kaasvõitlejaid tegevuses kohalikes omavalitsuslikes, kultuurilisis, v. m. sarnaseis ettevõtteis. Nii pole käesoleval juhul põhjendatud etteheide, et korporatsiooni liikmed omavaheliste sidemete loomise ja arendamise kasuks üldsusest loobuvad. Iga liige tunneb end kuuluvat oma maa ja inimeste külge ihu ja hingega ja ohverdab neile alati oma parima, sest Eesti mulda ja Eesti südant ei suuda miski lahutada.

Meie sihid üliõpilaskondlikes ettevõtteis ühtuvad teiste eesti korporatsioonidega, seepärast pole neid tarvet siinkohal korrata, ka ei luba ar-

R. Stokeby

Korp! REVELIA 1. det

Konvendi aastapäeva ettevalmistused meenuvad ühtlasi kaht konvendi eluga lähedalt seotud kõrvalsündmust.

Igal esimesel detsembril korraldasid üliõpilased „Vanemuises“ Tartu Eesti ülikooli avamise mälestuseks balli. 1924. a. muutis enamlaste terroristlik väljaastumine Tallinnas Tartu üliõpilaskonna pühapäeva leinapäevaks. Enamlaste terroristliku väljaastumise tulemusena ootasid Tallinnas 21 parema kaaskodaniku laipa kalmistuteed. Peale nende lebas 41 haavatut haiglates.

Meie ultratolerantne olupoliitika ja viril ajavaim võimaldasid kommunistidel lüüa veel ühe Vabadussõja hilinenud finaallahingu. Üliõpilaskonna 1. detsembri traditsiooniline ball loomulikult kukkus läbi — ballil viibis ainult daame ja mõningad organiseerimatud meesüliõpilased.

Meenuvad need tõigad, siis meenuvad ka EKL! ja korp! Revelia osa, püüdeis vältida seda kurba päeva.

Olin astunud äsja ülikooli. Rahapuudusel libisesin peagi Tartust edasi hoopis Elva ühte perekonda kodukooliõpetajaks. Leidsin seega küll

---

tikli kitsas raam puudutada kõiki sihte, mis on mitmesugustel aladel üles seatud. Kuid enne kõike muud meie peame meeles üht:

Oleme võrsunud koos Eesti vabadusega ja selle vabaduse eest oleme valmis ohverdama kõik. Selle vabaduse säilitamiseks on meil kui arvuliselt väikesel rahval tarvis olla suur vaimselt, olla tugev kõlbeliselt ja võitmatu oma vaimusuuruselt. Bioloogiliselt, siinkohal arvuliselt, meie ei suuda astuda rahvusvahelisele areenile mainimisväärse tegurina, kuid meie võime kaasa rääkida kõigil muil aladel, kui meil jätkub tahet, püsivust ja ikka vankumatut tahet ning kõlbelist jõudu. Ja seda meil peab jätkuma. Sarnaselt mõtlemaid kodanikke Eestile kasvatada, selle on Revelia seadnud oma ülesandeks, ja ta tahab käia seda teed vankumatult ja kindlalt.

sembri puhul 1924. a.

taas elatamisvõimalused, aga ülikoolitöö jätsin sedapuhku jõukamate teha. Käisin tihti Tartus, pidades sidet juba rohkem konvendiga kui ülikooliga. Algav üliõpilane filosoofiateaduskonnas ei mõista arendada stuudiumi väljaspool Tartut.

Ühel sellisel õhtul, nimelt 26. oktoobril, toimus erakorraline konvendi üldkoosolek. Koos oli tegevliikmeid 30 mehe ümber ja rebaseid kümme-kond. Esimest korda pääsesin konvendi koosolekule. Ei teadnud selle põhjuseks arvata muud kui tegevliikmeks vastuvõtmist. Mõõnsin concoeteritele, et ühe tunni pärast oleme kõik värsked värvikandjad. Tegemist oli aga hoopis tõsisemate asjadega.

Subsenior ksv! Jaan Reinbach kandis ette EKL-u senioride konvendi koosolekust eelmisest päevast järgmist:

Korp! Revelia asukoht Tartus, Veski tän. 35. Külgvaade.

Grupp kaitseliitlasi Revelia liikmeid.

— Diviisiülem kindral-major Põdderi juures on 24. oktoobril toimunud EKL-u ja teiste organisatsioonide esindajate koosolek, kus kindral Põdder oli tutvustanud koosolekut riigi eba-kindla sisekorraga. Aasta algul vangistati küll üleestimaalise kommunistliku salaorganisatsiooni paarsada tegelast, kelle protsessi ettevalmistused käivad sõjaringkonnakohtus. Sellest hoolimata on tundmus riigiaparaadis, nagu varitses Eestit mingi hädaoht kommunistide poolt. Riigi sisekorra kindlustamiseks tuleks silmapilk uuesti organiseerida vabadussõjaaegne kaitseliit. Kindral Põdder küsinud organisatsioonide esindajailt nende seisukohta KL-u asjus ja palunud kaasa töötada. EKL-u esindaja fr. esticus Treude teatanud, et eesti korporatsioonid võtavad osa kaitseliidu tööst ja asuvad kohe organiseerimisele.

25. oktoobril arutatigi seda küsimust EKL-u senioride konvendil, kus sellal EKL-u mitte kuuluvat korp! Reveliat esindas subsenior ksv! J. Reinbach. Sel koosolekul seati üles korp! Revelia esindajale küsimused:

1) Kas korp! Revelia soovib KL-u tööst osa võtta?

2) Kas korp! Revelia soovib saata oma esindajat KL-u nn. nõukokku?

KL-ust osavõtu tarvidus oli kõigile selge. Seda ei otsustatud enam, vaid loeti igale kaasvõitlejale arusaadavaks kohustuseks.

Teine küsimus otsustati samuti jaatavalt. Kuna meie side KL-u keskorganiga EKL-u kaudu oluks liiga kaudne, otsustati sinna saata oma esindajana ksv! lpn. J. Kriisa. J. Kriisa oli vabadussõjapäevilt tuttav diviisi juhtivate jõududega, mispärast ta valitigi nõukogus liikmete vastuvõtukomisjoni esimeheks ja hiljem nn. Tartu KL-u tegelikuks korraldajaks ja staabi-

KORP! REVELIA VILISTLASKOGU JUHATUS

*Eradots. dr. med. H. NORMANN,
esimees.*

*Vandeadvokaat A. MÖLDER,
abiesimees.*

*E. LIMBERG,
kirjatoimetaja.*

ülemaks. Vahepeal jõuti välja töötada ja vastu võtta KL-u kodukord ning saadeti kinnitamiseks sõjaministrile. KL-u organiseerimist jätkati ootamata kodukorra kinnitamist.

Kui kord hiljem käisin konvendis, mäletan, et mulle pakuti sinna toodud minule kuuluvat püssi. Püssi ma kaasa ei võtnud, kuna mu pere mees omas korralliku arsenaali, kus leidus iga sugu relvi ja küllaldaselt laskemoona. Otsustasin tarbekorral kasustada neid.

Möödus päevi.

Elasin Elvas esimese vennastusõhtu saabumise tähe all. Udusel 1. detsembri hommikul kella 7 paiku äratas varajane telefonihelin. Peremees teatas ärist, et Tallinnas on riigipööre, mäss, või midagi sarnast. Telefoni side on Tallinnaga katkenud, teated väga puudulikud. Vaidlesin vastu. Kuna saabusin mõne kuu eest Tallinnast, kus teenisin aastaid sõjaringkonnakohtus ja kohtupalatis, ega võinud saadud muljete järele omistada kommunistidele Tallinnas nii suurt poolehoidu....

Varustusime 16-aastase õpilasega mõlemad

relvadega. Ülejäänud peitsime ja siirdusime lähemasse keskusse — Elva raudteejaama. Varsti muutus see väikeseks sõjalaagriks. Tuli mehi jala ja vankril, ratsa; soomusronglasi, kuperjainovlasi ja muid. Vabadussõjagaegne liim oli meestel veel küllalt tugev ja löögitahe ärkas kohe. Imestasin, kui rikkalik oli veel nüüd viis aastat pärast Vabadussõda veteraanide kodune sõjavarustus.

Kohe asus KL-u staap politseikomissariaati, asutised ja raudteesillad võeti valve alla, vangistati ka paar teravkeelset maailmaparandajat. Varsti saime telefoni teel teate, et mässukatse on Tallinnas likvideeritud. Õhtul juba saabusid ajalehtede telegrammid täpsete sündmuste kirjeldustega.

Nüüd meenus Elva ärimeestel mõnda kohalike „Pilpaküla“ kommunistide ettevalmistusist. Eelmisel päeval olid tuntud pahempoolse kallakuga tegelased agarasti ostnud kraesid, lipse, manseteid ja muid selliseid loodetavatele värsketele komissaridele vajalisi härrastamise esemeid. Punased lipsud jäid neil kandmata...

1935. A.

*Dr. J. VIRONEEM,
Jaekur.*

Kell 23 teatati mulle parool „Kukk“ ja vahetasin õpilasega valveposti Elva jõe raudteesillal.

Oli kottpime, vihmane, sünge 1. detsembri öö.....

Kommerssi puhuks siirdudes Tartu, leidsin konvendi ruumes välivalve tükke. 15 relvastatud meest istusid öödpäeva konvendis, vahetades aeg-ajalt linnas liikuvaid piilkondi. Aastapäev kui niisugune jäi 1924. a. pidamata. Mehed olid küll kogunenud konventi. Kommerssi asemel aga peeti isamaalisi kõnesid, arutati äsjamöödunud sündmusi, meenutati Vabadussõja mälestusi, piilkonnad läksid ja tulid...

1925. a. 1. veebruaril, kui Tartu eraalgatusel loodud kaitseliit läks üle 17. detsembri põhikirja kohaselt vastavatele organitele, kujundas EKL! oma eri 4. malevkonna, keda nimetati korporantide malevkonnaks.

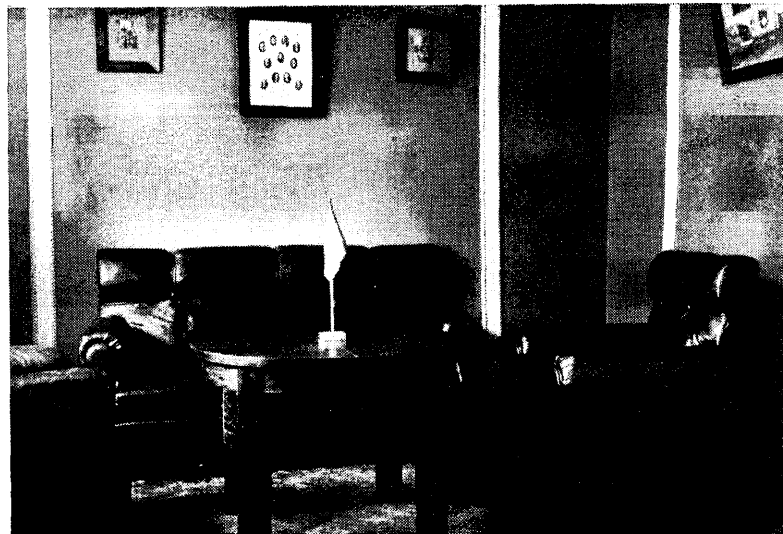
Sellest on möödunud aegu, ilusaid ja halbu. Kaasvõitlejad, kes 11 aasta eest moodustasid konvendis kommerssi asemel valvetükke, on siirdunud tegelikku ellu. Olud riigis on muutunud kindlaks, 1924. a. 1. detsembrist on jäänud vaid mälestused.

Tervitus teiselt poolt lahte

Korp! Revelia 15. a. juubeliks

„Kõik ühe eest, üks kõige eest!“ Need kaunid, võrratumalt palju andvad, kuid samal ajal palju kohustavad sõnad jäid minule sügavalt meelde sellest unustamata pidulikust hetkest, kui minu pähe pandi au sees peetud roheline-must-valge tekkel ja mind korp! Revelia täieõiguslikuks liikmeks vastu võeti, Revelia liikmeks, milline üliõpilasorganisatsioon esimesena tekkis vabal Eesti pinnal ja kus valitseb tõelik isamaarmastus ja elav rahvustunne. Viieteistkümne aasta jooksul on juba nii paljud noored jõudnud korp! Revelia värvide all elada läbi samad õnnepetked, mille tõttu see meeldetuletamine on olnud ehk asjatu, aga ometigi ma ei ole suutnud jätta tegemata seda, ega raatsinud tõugata kõrvale seda unustamatut mälestusmomenti, momenti sellest igauhe korporandi vaheldusrikaste õppeaastate kõige kaunimast elamusest.

Sagedasti olen hiljem äripäevaste tööde vahel ajal, kui mõtted lendavad kaugele Emajõe ülikoolilinnas olevate sõprade juurde, jäänud mõtlema nende tähtsate sõnade üle. Milline on olnud minu suhe neisse?

Osa korp! Revelia vilistlastoast.

Kahjuks pean vastama, et see, mida olen suutnud anda või täita „üks kõige eest“ — põhimõt- tel, on olnud päris vähene võrreldes sellega, mida olen omandanud nende kiiresti kadunud kuude jooksul, millised veetsin korp! Revelia liikmena vanas romantilises Tartus. Jõudes äkki koguni teissugustest oludest ehtsa korporat- sioonielu keskele, tundus minule alguses, kuidas korporatsioon oli aina kõrgemal minust kindlate ja karmide kasvatuspõhimõtetega ja traditsioo- nidega. Kuid intiimses sõprade ringis see tunne kadus kiiresti ja pea selgus minu rõõmuks, et korporatsioon ei olnud mingisugune sunnivõim väljaspool mind, vaid minus eneses. Ja samal ajal sain kindla julgeolekutunde oma tegevusele, millise saab anda ainult säärane suletud sõprade ring. Lisaks sain näha, vaadeldes oma kaasvõitlejate tegevust ja arenemist korporat- siooni liikmetena, kuidas võrratumalt palju tu- gev sõprusorganisatsioon võib toetada üksikut tema eluvõitlustes. Soome üliõpilasosakonda- del, millised on sündinud maakondlikel alustel ja sügavale juurdunud oma maakondadesse, on selletõttu mitmed tähelepanekute paremused kor- poratsioonieluga võrreldes, kuid puudub minu ar- vates just see väikese intiimse sõprusringi poolt saadud suure väärtusega kingitus elu tarvis, mis täpselt väljendub sõnades: „Kõik ühe eest.“ — Kuid siia liitub ka kohustus. Väidan, et jälgi- sin algul hämmastunult ja imestunult, hiljemini vaimustatult seda suurt valmisolekut, millega

minu kaasvõitlejad tõendasid igäiks oma või- mete kohaselt „üks kõige eest“ — põhimõtet. Siinkohal ei esita üksikuid juhtumeid, vaid väl- jendan oma tähelepanekute põhjal, kuidas iga kaasvõitleja oli valmis asetama oma isiklikku edu korporatsiooni edu järele. Teadmine sel- lest, et tema ei elanud ainult enda jaoks, vaid et osa ajast nõudis see sõprusring, mille värve tema kandis, oli sügavale juurdunud igäihe korpo- randi südamesse. Soome osakondades, kus liik- mete arv tõuseb sadadeni, on raske seda põhimõ- tet läbi viia. Siiski ei takista korporatsioonielu kaasvõitlejaid enda eest hoolitsemast, vastupidi, täites kohusetruult need ülesanded, millised on tingitud sellasesse organisatsiooni kuulumisest, töötab iga korporant ka omaks eduks, kasvatab ennast ja areneb ühiskonnale kõlblikuks liik- meks. Selle filosoofilise väljenduse tõelikkust sain näha ja tundma õppida käitumises.

Olen eelpool täitsa subjektiivselt — puudu- tamata mingisugusesse Eesti ja Soome üliõpilas- noorsoo või korp! Revelia ja Viiburi Osakonna vahelistesse küsimustesse — esitanud mõned mõtted sellest korporatsioonielu keskest põhi- mõttest. Selle omaksvõtmine on teinud korp! Reveliast võimsa ja kindla sõprusorganisatsiooni. Olgu ka edaspidi alati igäihe reveluse tegevuse aluseks need kaunid ja kohustavad sõnad:

„Kõik ühe eest, üks kõige eest!“

Lauri Laiho.

Korp! Revelia ja Viipurilainen Osakunta sõpruslepingu allakirjutamine Tartus, korp! Revelia ruumes 30. nov. 1930.

Uno Sillaste.

TÕDE - JUTT - ELU

Kui lapseõlve muinasjutu imeilusad lood — nii jutustavad sulle aegade hämarusse vajunud päevad ja tunnid, mis veetsid roheline-must-valge lipu all sõprade keskel. Sorides mälestuste salves, meelestub tudengielu kauneid päevi Tartus, mil olid elanud oma elu kõige ilusamat. Jäägem, kaasvõitlejad, vaiksesse mõttesse, avagem koraks oma tudengielu mälestussalvede kaaned ja laskem kõnelda läinud päevil elu tavalise töö ja argielu vahele. Ja te tunnete, kuis ellu tulevad pühapäevased rahulolu ja hingestatud hetked, mis sisustavad me elu ja aega.

Oo vanad kallid üliõpilaspäevad!

Vahest mäletad päevi, mil istusid ööd-päevi vaikes tudengikambris, avatud raamatud ja loengud ees. Eraldatud välisest ilmast, süvenenud teaduse ja tarkuste sügavustesse. Otsisid tõde, külvasid seemet paremate päevade ja igapäevase leiva tarvis.

Või istusid koos sõprade ringis. Keskustelud ja jutud möödunud, olevaist ja tulevaist päevist, tudengilaulude helinad suus ja südames. Selles oli tõde ja vallatud nalja, eluluulet ja proosat ühtaegu. Selles oli elu ja sina ja su sõbrad.

Igal meist on ju oma elu, oma sihid, tõeks pidamised ja arusaamised, igal meist on omasugune elu, naer ja omasugune nutt. Aga ühises sõprusringis, ühise lipu ja peakatte all ühtuvad ja liituvad elu mitmepaiksused vastuoksused ja lahkumineked. Me saame nagu lähedale pühakirja ideaalile, — et nad kõik üks oleksid, sest jagatud mure on ju pool muret ja jagatud õnn kahekordne rõõm. See elu ja hingeline seadus saab teoks korporatiivse organisatsiooni sõprusringis. Selles on tükike elu tõde.

*

*

*

Jutt see räägib nii:

Teaduse, tarkuse ja vaimusügavused läbiuuri- nud noormees ei leia rahu ega püsivust oma

elust ega kodust. Ta otsustab minna seda kaugele võõrsile otsima. Ja lähebki.

Jõuab rändur kodupiirile, peatub hetkeks. Viimased tervitused ja soovid kodule ja kõigele sellele, mis säilinud noorusest, armastusest ja sõprusest. Ja siis jäädavalt lahkuda...

Aga ta ei saa. Mälestused kõnelevad liiga tugevalt. Ta vaatab maha ja leiab mustast mullast väljaulatuva valge lillepea, mida varjab emalikul kaunis rohelisevärviline leht. Rändur peatub. Jaa — kodus, seal oli kord kuldkaanelise lauluraamatu valgele leheküljele ta vanemad jät- nud kauni valgekroonilise ja roheliselehelise lillekese, mille all oli mustade tähtedega kirju- tatud: „Ära unusta mind!“

Ta ei saanudki seda unustada. Katkestas tee- konna, pööras koju tagasi ja leidis õnne ja ra- hulolu sealt mustamulla kodust, kus kasvas valge lootuslill rohelise lehekatte all.

*

*

*

Meie armastatud sõprusorganisatsiooni sünni- päev on käes. Roheline-must-valge kutsub ligi- dalt ja kaugelt oma poegi kokku.

Neid on Harjus ja Järvas, Viru- ja Saaremaal, kõigis kodumaa nurkades ja paikades. Neid on ka teisel pool Põhjalahte, siin kaljusel Soome pinnal.

Põhja- ja lõuna, ida ja lääne poolt, praktili- sed teoinimesed ja vaimsed töötegijad kaasvõit- lejad tuleme kokku emakese roheline-must-valge sünnipäevale.

Su sünd, „Revelia“, on jõulukuu esimesil päe- vil, mil hakkavad kodudes helendama valged soojad tulukesed alati haljastel kuuskedel.

Olgu Su tulevik lootusrikas, roheline, vilja- kandev mustamullaline, õilis valgevärviline. Sulle siit Põhjalast Su oma ja vennasrahva sõp- rusorganisatsiooni poegade ilusamad soovid ja tervitused.

Helsingis, talvekuul.

Major K. LIIVOLA

Mõtteid sõjalisest kasvatusest

Väikeste rahvaste juures õige tihti väga negatiivse psüühilise omadusena ilmneb enese alavääristuse kompleks. Kahjuks peab tunnistama, et ka meie, eestlased, ei ole vabad sellest psüühilisest pahest. See pahe ilmneb paljudes meie eluavaldusis. Sageli, kui kõne alla tuleb küsimus meie riigi ja rahva kaitsest tugeva välise vaenlase vastu, avaldatakse kahtlust, kas meie kui väike rahvas suudame panna vastu tugeva ja tehniliselt hästi varustatud vaenlasele. Kahtlus, mis ei ole õigustatud. Kuna riigi ja rahva julgeolekut ei taga mitte sõjavägi, mis arvult on suur ja tehniliselt hästi varustatud, kuid kel isamaa-armastuse, kohusetunde, distsipliini, sõnakuulmise, ühistunde jne. näol puuduvad põhjanevad moraalsed omadused, mis annavad rahvale ja selle sõjaväele vajalise jõu oma vabaduse ja kodupinna kaitseks. Arv ja tehnika ei too üksi võitu, küll aga seda toob vaim ja tehnika. Vaim juhib. Ka tehnikat.

Sõdade ajaloost näeme, kui tihti üks väike rahvas oma väikese sõjaväega on suutnud lüüa tagasi ja hävitada pealetungija suured armeed just tänu oma kõrgetele moraalsele omadustele ja vaimule. Meie rahva arvuline vähesus ei tarvitse tähendada meie jõudude vähesust, kui rasket katsumiste puhul, mis võivad tabada meie riiki, omame neid moraalseid ja vaimseid jõudusid oma vaenlase ees. Neid moraalseid ja vaimseid jõudusid aga annab meile sõjaline kasvatus, mis ei tähenda üksi sõjalist väljaõpet kaitseväs, vaid kogu rahva kasvatust kaitse eesmärgil. Kasvatus, mis ei alga ega lõpe kasarmus, vaid algab juba kodus, jätkub koolis ja ühiskonnas. Seda kasvatust täiendab ja sellele annab tehnilist oskust teenistus kaitseväs.

Milline peab olema sõjaline kasvatus, see selgub allpool toodud ridadest.

Sõjalise kasvatuse eesmärgiks on — kasvatada kogu rahvast oma kodumaa, iseseisvuse, rahvuse ja kultuuri kaitseks, mingil tingimusel aga mitte kasvatus kallaletungiks võõrastele riikidele oma territooriumi suurendamise eesmärgil. Sellega oleks antud kindel suhe välispoliitilisse olukorda. Sõjaline kasvatus peab olema otseses ja pidevas ühenduses terve riigi ja rahva julgeolekuga: mida ulatuslikum ja paremini organiseeritud sõjaline kasvatus, seda suurem riigi julgeolek. Välispoliitilise olukorra ebarahuldaval kujunemisel, samuti kui võõra riigi poolt pealesu-

rutavate ebaõiglaste, riigi ja rahva õigusrikkuvate lepingute juures saab sõjalise kasvatuse tähtsus sedavõrd selgeks, et ta muutub esmajärguliseks nõudeks riiklikus kasvatusprobleemis. Sõjaline kasvatus nõuab kogu rahva ja selle vaimsete kui ka psüühiliste jõudude koondamist oma riigi kaitseks. Kaitse seisab alati seesmiselt ühenduses terve rahva olemusega. Seega on sõjaline kasvatus üheks tähtsamaks aluseks riigi- ja rahvakaitse küsimuses.

Sõjaline kasvatus ei saa olla käesoleval silmapilgul enam eraldatud koolikasvatus, ta peab olema orgaaniliselt kokku kasvanud kõigi teiste rahva elualadega. Sõjaline kasvatus peab saama igale kodanikule juba lapsepõlvest sisseharjunud, tema vaateid ja tegevust mõjustavaks funktsiooniks. Sõjalise kasvatuse kandjaks on ühiskond kui ka üksikindiviidid, kooli ja kasarmu töö moodustab sellest ainult ühe osa. Kasvatus on seega kestev, pidev ja teadlik üksikindiviidide ja ühiskonna vastastikune mõjusõltuvus kaitse eesmärgil. Sõjaline kasvatus ei või eitada ega kõrvaldada üldist hariduseprotsessi ega selle tulemusi, sest sama vähe kui saab kõrvaldada riigis kaitseväge organisatsiooni, sama vähe saab ka eitada ja kõrvaldada üldise hariduse tarvidust sõjalise kasvatuse juures. Ainult siis omandab sõjaline kasvatus oma õige väärtuse, kui ta tihedas ühenduses üldkasvatuse ja haridusega moodustab kogu kasvatuse keskpunkti.

Osa vapisaalist korp! Revelia ruumes.

Sõjalise kasvatuses raamides saavutatud haridus on kaitseharidus, mis on üksikindiviidi kui terve ühiskonna kaitsevalmisolek.

Rahva kultuurivarade kujunemine ühes selles peituvate väärtustega — kõlblus, tõde, ilu — teostub alati raamide piirides, nagu seda rahva sõjaline kasvatus eeldab. Need kultuurivarad, omandades kuju muinasjuttude, ajaloo, maadeteaduse, religiooni, kunsti, kehalise kasvatuses, bioloogia, loodusteaduse jne. näol, seisavad lahutamatus ühenduses ja lisanduvad sõjalise kasvatuses teel omandatud väärtustega.

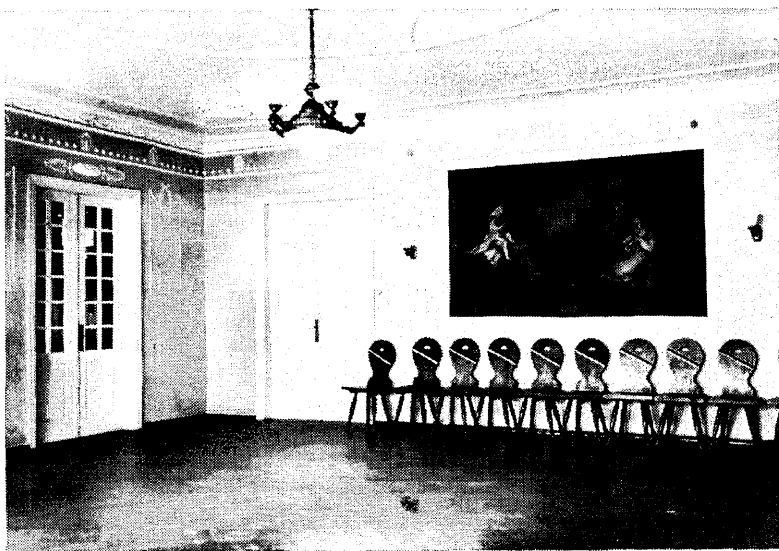
Sõjaline kasvatus on seega kestev ja pidev mõjustus tervele rahvale ja selle üksikuile liikmeile eesmärgiga rakendada kõiki inimesi oma kodumaa kaitsele. Seega haarab sõjaline kasvatus tervet rahvast kogu riigis, vaatamata vanusele ja soole. Riigi kaitsepoliitika annab sellele vastavad tingimused ja suuna.

Sõjalise kasvatuses tehniline külg, — sõjaline väljaõpe, — teostub riigi vastavate organite, eeskirjade ja sõjaväeliste ja tsiviilametite koostöö kaudu.

Tuues ülal ette mõningaid mõtteid sõjalise kasvatuses eesmärgist, ülesandeist ja tähtsusest riigikaitse küsimustes, ei saa jätta mainimata üliõpilasorganisatsioonide osa selles suures ja tähtsas probleemis, sest üliõpilasorganisatsioonides, iseäranis aga korporatsioonides on suur osa neid tähtsaid moraalseid kasvatuslikke elemente, mis on aluseks sõjalises kasvatuses, s. o. distsipliin, sõnakuulmine, traditsioonid, isamaa-armastus,

ühistunne, seltsimehelikkus jne. Arendades ja sisendades neid kõrgeid moraalseid väärtusi noortes kaasvõitlejates, on üliõpilasorganisatsioonid sellega teinud ära suure kasvatusliku töö sõjalise kasvatuses alal.

Meie esivanemad on pidanud raskeid võitlusi oma vabaduse ja rahvuse eest, meie põlv jätkas seda võitlust. Kindlas tahtes ja usus lõime meie uuesti vaba iseseisva E e s t i. Oma vabadust ei anna meie enam käest. Meie olime ja oleme vaba rahvas ning jääme vabaks!

Osa korp! Revelia suurest saalist.

Leo Kalmet

Teater kui ühiskondlik tegur ja haritlaskond

Kui kõneleme teatrist, siis mõistame harilikult selle all üksuseks kujunenud kollektiiv-kunstilist asutist, kuhu kuulub mitmepalgeline kunstnikkond (autor, komponist, näitleja, näitejuht, dekoraator jne.). Kuid see on tõeliselt vaid üks osa teatrist. Teatri kui terviku jaoks on vajalik veel üks element — publik. Ilma publikuta pole teater kunstiasutis, vaid kunstilaboratoorium. Järgelikut teater kui kunstiasutis sõltub publikust.

Kui lasta silme eest mööda viimase sajandi teatrikunst arengut, siis näeme, kuidas lavakunsti printsiibid on järjest muutunud. Ja seda just publiku mõjustusel. Algul moodustasid teatripubliku aristokraadid, siis linnakodanikud ja nüüd laiemad kihid nii linnas kui maal.

Teatrikunst üks iseäraldusi on see, et loomingu protsess sünnib otse vaatleja silmade ees. Sest lavakuju kui kunstiteos on lahutamatu tema loojast, kuna näitleja kui looja ja tema poolt loodav kuju peituvad ühes ja samas isikus.

Kui näiteks maalikunsti, kirjandust jne. saab nautida ka peale selle looja surma, siis teatrikunst on niivõrd ajaline, et sureb ühes loojaga. Iga teatrikunstilise elamus (etendus) algab eesriide tõusuga ja lõpeb selle langemisega, ega kordu enam iialgi täpselt samal kujul.

Sellest meie näeme, et teatrikunstilise loomingu protsessis on vaatleja s. o. publiku osatähtsus niivõrd suur, et võime teda teatriterviku lahutamatuks osaks nimetada.

Kuid see eelnimetatud osa teatrikunstilise loominguks — vaatleja ise — asub erilises seisukorras. Kui teiselpool rampi ja

LEO KALMET.

eesriiet on kõik ettevalmistustööd tehtud, et teatud tähtjal alata etendust ning luua kontakt teatri teise elemendiga — vaatlejaga, siis see teine element — publik — on teatrisse tulles täiesti organiseerimata hulk. Võib olla paljudki üksikud sellest hulgast mõned hetked enne etenduse algust ei teadnudki veel kindlasti, kas nad lähevad antud etendusele või mitte. Kui nüüd enne etenduse algust moodustab saali täis inimesi mingisuguse organiseerimata passiivse kogu, siis eesriide kerkides seisavad vastamisi kaks poolt võitlusvalmis — aktiivne pool, näitlejaskond, sealpool rampi ja passiivne pool, publik, saalis. Ja nüüd algab võitlus. Näitlejaskond seab nüüd omale eesmärgiks igal juhul tõmmata seda passiivset massi oma meelevalla alla. Lava tahab sundida kaasa elama endaga kõiki saalis istujaid, panna nende südamed tuksuma ühes endaga. Läheb see lavakollektiivil kor-

da, on teater oma ülesande täitnud. Kui aga lava ei suuda publikut vähemalgi määral ekstaasi viia, pole sellel etendusel teatrit sõna tõsisel mõttes olnudki ja publik tunneb oma üleolekut laval tegutsevate kunstnikkude üle ning lahkub rahuldamatuna ja vaenulikus meeolus, sest tema aktiivsusetunne pole rahuldust leidnud.

Mass on hoolimatu temale pettumusi valmistavale lavale. Kui iga üksik inimene selle massi hulgast, tulles etendusele eeldusega, et teda haaratakse lava mõju alla ning tema on vastuvõtlik ja valmis anduma sellele, muutub aga pettumust tundes koos massiga hoolimatuks, isegi tooreks ning julmaks teatri teise elemendi — lavakunstnikkonna vastu. Nii siis mass tahab alateadlikult aktiivseks saada. Ilma juhita aga ei saa olla aktiivset massi! Lava peab saama massi psühholoogiliseks juhiks. Selleks on vajalik, et lavakunstnikud ja nende juhid oleksid tingimata kunstiliselt kõrgemalseisvad isikud.

Teistel kunstidel, samuti kirjandusel, puudub see moment, et organiseerida massi loomingu momendil tervikuks. Selle iseäralduse ja erilise mõjuvuse annab teatrikunstil tarvitada olev elav sõna. Elav sõna on olnud kõikide aegade võimsamaid tegureid, võimsam jõuallik, mis võib ületada isegi füüsilise jõu. Elav sõna ei ole oma mõjuvusest midagi kaotanud ka kaas-aegses ühiskonnas, tänapäeva mehhaniseerunud miljöös. Teatri kaudu saab elav sõna veelgi tugevamaks relvaks, kuna tema esineb siin plastiliste piltide miljöös, mis aitab mõjustada massi kujutlust.

See mõjuv kontakt, mis esi-

Korp! Revelia
kommerss
1934. a. II sem.

neb teatrikunstis looja ja vaatleja vahel, on teatrijaloos avaldanud salgamatuid mõjustusi hulkadele ja mõjustanud teinekord isegi rahva mõttesuuna muutumisi ning tegudelegi õhutamisi. Muidugi iga üksiku etenduse mõjuvuse saavutamiseks on tarvis autor ja lava tihe koostöö, nii et etendus oleks mõjuv nii sisult kui vormilt. Kuid teatritervikus kõige olulisemaks jääb ikkagi hea, intelligentne näitleja, ilma kellela ei pääse ükski autor oma lavateosega mõjule.

Teatrietendusel kui hulkaudel kooskäimiseks võimalust andval teguril on suur ühiskondlik tähtsus. Eriti kui mõni rahvas on teiste rahvaste surve all ja rahvuslikud eneseavaldused on teisiti võimatud. Selleks on näiteid küllalt meie enda ajaloost. Vene valitsuse surve all kogunes eesti ärksam seltskond väikeste asjaarmastajate näitetruppide ümber ja sealt kandus vaimustust rahvasse oma isetegevuse vastu. Selle suure rahvusliku vaimustuse järelusena kerksid „Estonia“ ja „Vanemuine“ ja tagant järele teised

provintslinnade teatrihooned, mis said tollaegse eestimeelse seltskonna keskusteks. Iga eestlane vaatas rahvusliku uhkusega neile asutistele Vene valitsuse raudse rusika all. Paljugi on aastate jooksul neist hoonetest kaasa viidud vaimustust ja uut jõudu oma iseseisvuse saavutamiseks. Sümboolsena näib isegi see asjaolu, et Eesti iseseisvus kuulutati välja Pärnus „Endla“ teatri rõdult ja et esimeseks Eesti parlamendihooneks sai „Estonia“ teatrimaja.

Kui meie kuulsime mõni aeg tagasi „Vanemuise“ ja „Estonia“ 70-ne aasta juubelitel hinnatavaid sõnu juubilaride kohta meie riigijuhtidelt ja seltskonna esindajailt, siis olid need sõnad öeldud mitte ainult kui kultuuriajaloolise tähtsusega laulu- ja mängu-seltsidele, vaid kui tähtsaile üritusile. See oli hinnang neile ettevõttele kui ühiskondlikele tegureile, millel suur rahvuspoliitiline tähtsus, kus esimesena tärkasid alateadlikud iseseisvusemõtte idud.

Tänapäeval on eesti teater tõusnud kunstiteatri pinnale ning on kaotanud seltskondliku

organisatsiooni tähtsuse, nagu ta seda omas aastakümneid varem. Nüüd on seltskondlike organisatsioonid igasugu erihuvide jaoks külluses. Kuid kas peab siis teater seepärast jääma tänapäeval mõne kitsa ringkonna eriharrastuseks? Selleks on ajakirjanduses küllalt väiteid toodud, et e i.

Meie tänapäeva teater on leidnud küllalt suurt kõlapinda laiemate rahvakihtide hulgas. Meie teater hakkab omandama järjest suuremat rahvuslikku ilmet. See ei võigi teisiti olla.

Kuid küsime, kas meie haritlaskond ja eriti akadeemiline noorsugu on ka arvuliselt väärilt esindatud meie tänapäeva teatri vaatlejaskonnas? Kas omame seda aktiivsust teatri ürituste suhtes, mida märkame meie ärksamate isade ja vanaisade juures nende noorpõlves? Mul ei ole mingisuguseid konkreetseid andmeid nendele küsimustele vastamiseks, kuid südamehääle ütleb, et tänapäeva haritlaskond, eriti akadeemiline noorsugu oma enamuses, ei oma selles suhtes sarnast pulbitsevat südamesoojust.

Tundub, et õige tunduv osa meie haritlaskonnast on oma vaatepiirist välja jätnud teatri kui ühiskondliku teguri ning unustanud selle suure mõju oma isikule. Meie näeme, kuidas suured ja väikesed naaberriigid nii idas kui läänes on tänapäeval teatri tõstnud eriti tähtsaks ühiskondlikuks teguriks.

Kui aastate viisi kestnud Tartu teatrikriisi puhul kuulus haritlaskonnalt üleolevat nurinat, et teater ei paku midagi, et seal pole kõik korrast ja seepärast teatri ei minda, siis sellega nagu oleks lõppenudki laiemal haritlaskonna kohustus ja huvi asja vastu. Et teatri kunstilises aparaadis võis paljugi korrast ära olla — on tõsi, kuid kõrvaltvaatlejale jäi selgusetuks, millised puudused just eriti häirisid haritlaskonda või millisena taheti näha oma kodulinna teatrit. (Sellest vaigiti). Mõni üksik ajakirjanik vahest ainult osutas individuaalset tähelepanu küsimusele.

*Dr. M. HENDRIKSON,
asutaja liige, esimene korp! Revelia
esimees.*

Kuidas suhtus aga asjasse akadeemiline noorsugu? Kas peeti avalikke või kinniseid vaidlusi häirivate nähete põhjuste arutamiseks? Kas avaldati

oma soove, millest võiks teatri kunstnikkond teha oma järeldused? Teisest küljest tekib küsimus, kas akadeemiline noorsugu on olnud arvukalt esindatud ka siis, kui on toimunud mõni üldiselt tunnustatud teatrisündmus? Kas võib akadeemilisest noorsoost igäüks kätt südamele panna ja tõendada, et tema on vähemalt teadlik kõiges, mis on tähtsamat sündinud meie ülikoolilinna või pealinna teatrilus.

Nendele küsimustele vastamine jäägu igäühe südametunnistuse asjaks. Kuid üht pean tunnustama, et kui haritlaskond enamikus ei aktiviseeru teatri suhtes ega püüa maksma panna oma veendunud nõudeid, siis võime leida halvemal juhul teatri kunstnikkonda olude sunnil arvestamas vähem nõudlikumat auditoriumi, ning katkeb vaimne side teatri kunstnikkonna ja haritlaskonna vahel. Sel kombel kaotab teater oma

KooSViibimine korp! Revelia ruumides vastuvõtmise puhul Eesti Korporatsioonide Liitu 27. märtsil 1928.

*Korp! Revelia
Tallinna koondis.*

tähtsuse laiemate hulkade kasvatamises ja muutub vaid siuta lõbustusasutiseks. Ei tohi unustada, et teater on mõjuv, kuid kaheteraga relv. On ta ühiskondlikult kahjulikult suunatud, võib tema kasvatuslikult laostavat mõju avaldada ning isegi madalaid instinkte õhutada.

Teatrikunsti kvaliteet teatud määral oleneb sellest, kuivõrd rohkelt tema auditoriumist võtab osa enam arenenud publikut, eriti haritlaskonda. Sellele osale publikust ehitab teatri kunstnikkond oma töö suuna. Laiem hulk peab oma arenemises järele kasvama. Nüüd, kus eriti aktiivselt on esile kerkinud kultuurilised küsimused (Raamatu-aasta, kultuurinädalad jne), peaks haritlaskond aktiivsemalt ka teatriküsimustest osa võtma.

Haritlaskonnal on ees suur ülesanne — aidata oma mõjuga välja arendada meie rahvuslik kunstiteater. Ilma teadliku kõlapinnata haritlaskonnas on see ülesanne ainuüksi teatrikunstnikkonnal raske, kui mitte või-

matu. Teatrikultuuris on küll tähtis, mida esitatakse, kuid sama tähtis on ka k u i d a s e i t a t a k s e, s. o. mil kombel teatri kunstnikkond serveerib publikule nii oma kui rahvusvahelisi vaimuväärtusi. Suure osa rahvuslikust kunstist määrab väljendusvorm.

Teatri kasvatuslik protsess on erinev selle poolest, et siin sünnib kasvatus alateadlikult, elamusega. Mitte tarkust ei minda teatrist õppima, vaid oma tunneteilma rikastama, et lasta vahetevahelgi oma rinnus neid tundeid heliseda, mida igapäevane karm elu meis maha surub.

Akadeemiline noorsugu kui tulevane eesti ühiskonna ja avaliku elu juhtija ärgu unustagu, et teater kultuuritegurina meie rahva seas on niivõrd populaarseks saanud, et ei tohiks seda momenti meie rahvuslikus ja kultuurielus silmapaari vahele jätta.

Meie maa nõuab haritlastelt, et nemad mitte ainult oma kitsasse erialasse ei sukelduks, vaid et nemad kaasa räägiksid ka kõi-

gis kultuurilistes küsimustes, ning meie haritlaskonna noorem põlv minnes oma edaspidises tegevuses laiali üle kodumaa, peab oskama orienteeruda ka teatrikultuuri küsimustes ning olema selles mõttes vaimseks juhiks oma ümbruskonnale. Ei ole üleliigne siinkohal tähelepanu juhtida asjaolule, et meie rahvas, hinnates kõrgeid kunstiteatri saavutusi, on ka õige aktiivne teatrikultuuri isetegevuse alal, eriti eemal meie kultuuri tsentrumist. Seda nähet ei tohi alahinnata, vaid tuleb hinnata kui rahva kultuuristumise üht lüli, kui ta on õieti suunatud. Ka siin võib haritlane, kui tal on vähegi üldiseid huvisid, oma kriteeriumiga palju kasuks olla.

Et meie tulevane haritlaskond oleks kodus teatrikultuurilistes küsimustes ja tunneks suuremat huvi teatri kui ühiskondliku ja rahvusliku kasvatusteguri vastu, ei oleks üleliigne, kui meie üliõpilaskond oma muude isetegevuse ürituste seas pööraks enam tähelepanu ka teatrikultuuri küsimustele.

Võimalusi selleks on ju palju.

Mag. Artur Grünberg

Kehalisest kasvatusest Põhja-Ameerika Ühendriikide ülikoolides

Kuna ameeriklased on põlvenenud rahvast, kes on lahkunud omast vanast kodust, et pioneeridena võõral maal oma olemasolu eest võideldes rajada omale ja perele uut kodu ning üles ehitada uut ühiskonda, siis on järeltulijaile säilinud see pioneer-rahva ideaal kehalisest tervisest, võimsusest ja vastupidavusest. Seda ideaali omalt poolt aitavad esile tuua ja säilitada õppeasutised ja riik, algul luues võimalusi kehalisteks harjutusteks, mängudeks ja võistlusspordiks ning hiljem isegi seda sunduslikuks tehes; vastukaaluks tsivilisatsiooni mõjule, mis ei soodusta pioneer-rahvale omast elu, nagu see oli esivanemate ajastul.

Kogu see elamis- ja võitlustahe on üle kandunud ka ameeriklaste igapäevsesse ellu. „Time is more than money“ põhimõte on läbi löönud kõikjal. See teeb nende elu kiireks ja huvitavaks.

Peaaegu kõikides P.-Ameerika Ühendriikide ülikoolides on üliõpilaste kehaline järelevaatust arsti poolt ülikooli sisseastumisel. Samal ajal sünnivad ka katsed üliõpilase kehalise saavutusvõime kohta. Need katsed on mõeldud selleks, et esimese aasta üliõpilasi võiks vastavalt nende tervisele ja saavutustele paigutada võimlemise klassidesse, millest osavõtt on sunduslik. Ülikooli astuvatele üliõpilastele on need katsed suureks kasuks. Peale oma kehavigade ülesleidmise selgub ka põhjendamata kartus oma kehalise olukorra eest, mis vahest on vallanud mõnda üliõpilast. Kehaliste vigadega üliõpilased võtavad osa korrigeeriva iseloomuga kehalistest harjutustest.

Sunduslik kehaline kasvatus kestab mõnes ülikoolis kogu ülikooli kursuse aja, s. o. 4 aastat, teistes aga esimesed kaks aastat. Mõnes ülikoolis tuleb esimesel kahel aastal alluda ettenähtud kehal. kasv. kavale, kuna järgmistel aastatel peab iga üliõpilane vastavalt oma huvile valima teatava spordiala.

Huvitavaks ja puhtameerikalikuks võib nimetada nõudeid ujumise alal. Nii oli suur hulk ülikoole, kus nõuti üliõpilastelt ujumise oskust enne ülikooli lõputunnistuse kätteandmist. Nüüd nõuavad juba keskkoolid sama oma lõpetajatelt.

Kehalise kasvatuse kava läbiviimiseks on püstitatud ja ehitatud ülikoolide juurde nägusad ehitised ja täielikud spordiväljakud ning ujulad vastavalt tehnika viimaseile nõudeile, mis otse meelitab üliõpilasi sportima. Et üliõpilaste ühis-

Mag. ARTUR GRÜNBERG.

elamud on enamasti ülikoolide juures, see soodustab kehalist kasvatust. Siin isegi kõige laisem üliõpilane leiab võimalust suurema ajakao-tuseteta peale sunduslikkude tundide vabatahtlikult harrastada mõnda kehakasvatuslikku ala.

Iga aasta üliõpilased moodustavad kindla üksuse-klassi, nagu: freshman (I aasta üliõpilane), sophomore (II), junior (III) ja senior (IV). Nendel klassidel on oma kindlad esindusmeeskonnad igal võistlusalal, kes siis võistlevad omavahel ülikooli parima klassi nimele. Samuti peetakse võistlusi teiste ülikoolide samade klasside vahel.

Et kehalist võistlust ja meelelahutust pakuda ka neile, kes klassi esindusmeeskonnadest osa ei saa võtta, selleks on ette nähtud traditsioonilised võistlused, milledest osa võtavad kõik klassi nimekirjas olevad üliõpilased. Nendest võistlustest läbilõõnumaid on freshmanide ja sophomorede lipuvõistlus (flag rush).

Freshid kinnitavad oma klassilipu ülikooli maa-alale siledaks ja libedaks tehtud posti otsa ja jäävad kogu klassi liikmeskonnaga seda kaitsma. Kui kahe tunni vältel sophid lipu äravõtu võistlusele ei ilmu, on freshid võitnud. Sophidel on aga oma salakuulajad ja varsti on nad spordi-riietuses nõu pidamas, kuidas paremini peale tungida, et lippu kätte saada.

Võistlus toimub ettenähtud korras, mille järele valvavad vahekohtunikud — vanema klassi üliõpilased. Kaksikümmend minutit kestab säärane üksteise rebimine ja maadlemine kuni lipp sophide käes. Kui aga ettenähtud ajaks sophid ei suuda lippu omandada, siis lõpeb võistlus freshide võiduga ja nendel on eesõigus korraldada esimene traditsiooniline üliõpilaste ball.

Et esimene balli korraldamine on auasi, siis teevad freshid kõik, et võita. Tihti kaevavad laia kraavi ümber koha, kus lipp asub, ja lasevad selle vett täis. Kohtunikud peavad ka jälgima, et võistlejad üksteist või ennast võistlushoos ära ei uputa ja kõigiti ausasti võistlevad. Ebaausad võistlejad kõrvaldatakse otsekohe võistlusväljalt.

Võistlust jälgivad üliõpilased ühes rektori, dekaanide ja professoritega, keda võistluste algamisest informeeritakse. Püstolipauguga lõpetatakse võistlus, kus kaotajad tervitavad võitjaid ja viimased kiidavad kaotajate võistlusindu ja mehiste võistlusviisi. Peale võistlust on võistlusväli täis spordiriietuse osi ja üksikuid jalanõusid ning harilikult ülikooli haigla märgib suurt joodi ja sidemete kulu. Juhtub vahest ka mõni luumurre ja lihastevenitus, kuid seda juhtub ka

tihti tänaval jalutajatega ja seepärast ei mõjuta need juhud massivõistluste ärajätmist.

Peale eelpool kirjeldatud lipuvõistluse on veel teisi massivõistlusi, nagu: köievedu, kepivedu, hiiglapalli ajamine jne. Nendest vaatajatele huvitav on köievedu. Köis on asetatud risti üle jõe või oja, ning kaotajad on sunnitud minema ühes köiega läbi mudase vee.

Ülikoolid, kus õpetatakse ka kaitseväelist õppust igal nädalal 3—5 tundi, korraldavad ka suuremaid manöövreid, mis lõpevad harilikult mõne massimänguga. Nendes ülikoolides, kus kaitseväeline õppus sees, lõpetaja omandab ka tagavaraväe ohvitseri aukraadi.

Jõuproovimiseks teiste ülikoolidega on moodustatud parimatest klassi meeskondade mängijatest ülikooli esindusmeeskonnad iga spordiala jaoks.

Iga ülikool seab kokku aastase võistluskava ja reklaamib seda. Osa võistlusi peetakse kodus omadel spordiväljakutel või hallides, kuna teine osa väljaspool kodulinna vastase ülikooli väljakutel ja hallides. Suurtel ülikoolidel on sääras- teks võistlus-küllastamissõitudeks oma omnibu-

Perekonnaõhtu korp. Revelia 10. aastapäeva puhul 30. nov. 1930.

sed, kuhu mahub kogu meeskond ühes treeneri, masseerija, manageri ja kohtunikudega.

Silmas pidades asjaolu, et nädala õppetöö lõpeb reede lõunaks, on reede õhtupoolik ja laupäev spordile pühendatud. Pühapäeval aga valitseb täielik rahu, mõnes osariigis kuni lõunani, teistes aga kogu päeva. Sagedasti on laupäeval pärast võistlusi küllastajate meeskondade auks ka tantsuõhtud.

Et parimad sportlased Ameerikas on üliõpilased, siis võistlus koduväljakutel on suursündmuseks kogu linnale ja ümbruskonnale, kus asub ülikool.

Ühes välise külalisülikooli esindusmeeskonnaga tulevad tihti ka oma autodel esimese aasta üliõpilased ja teised, kes asjast huvitatud, et ergutada võistlusele võõral väljakul oma meeskonda.

Ameerika jalgpall (rugby) on ala, mis alati suure rahvahulga kokku toob, eriti kui mõlemad meeskonnad on juba oma võidukust näidanud möödunud võistlustel, mida siis lehed eriti ülistavad, tuues meeskonna ja treeneri näopilte ja momente treeningust. Kui võistlused on laupäeval peale lõunat, siis sageli võistleb meeskond eraldub juba reedel, niipea kui loengud lõpevad, teistest üliõpilastest vastavatesse ruumidesse, kus siis koos elavad kuni võistluse alguni.

Pealtvaatajad on jagunenud kahte vastastikku asetatud leeri tribüünidel, mänguväljak nende vahel. Staadionile saabunud võistlejaid tervitatakse püstiseismise ja aplausiga.

Võistlused tavaliselt algavad laulude ja juubeldustega pealtvaatajate poolt, keda juhivad, õieti sunnivad selleks „cheer leader'id“ („laulu-

Lipuvõtlus Ameerikas sophomore'de ja freshmanide vahel.

koori juhid“). Need on eriline number võistlustel, oma osavate akrobaatiliste ja sõnaliste naljavõtete, loovad rahvaga kontakti ning juhivad pealtvaatajaid ühise laulu, käteplaksutamise, hõisete või vaikusega oma meeskonda ergutama, mis pinevas võistluses võidusaamiseks on väga tähtis.

Rahvas elab kaasa igal momendil. Jagatakse kiitust nii omadele kui ka võõrale meeskonnale. Tuntakse kaasa ka vigasaanuile, mis rugby mängus sageli juhtub, keda väljakult ära kantakse.

Suurtel mängudel antakse raadioga mängukaik üle eemalviibijatele.

Võistluse poolaeg lõppenud, algavad marssi-

Vana reveluse tähtsuseta mälestusi ühest Viljandi sõidust

Revelia oli vaevalt saanud 2½-aastaseks, kui ühel ilusal augustikuu hommikul Tartust väljus vana punane liiniomnibus, et viia suuremat lõbusat Revelia liikmete seltskonda Viljandisse. Ilm oli päikesepaisteline, tuju hea ja omnibus kiigutas algul mahedalt nii neid, kes oskasid lugu pidada kiikumisest, kui ka neid, kes seda ei osanud. Mida lähemale Viljandi poole, seda tugevamaks muutus aga kiikumine, lähenedes juba raputamisele, milles süüdi olid tookordsed halvad teed ja võib olla ka omnibuse juba vanaksläinud-luukere ning lõpuks neil, kes ei tahtnud kaunistada oma siiru, alias pealage, lohku ja siniste mähkudega tuge-

test vastu „ahvikasti“ katust, tuli näha tõsist vaeva, et kuidagiviisi püsida paigal. Paljud said sel sõidul esmakordselt ettekujutuse, mis-sugune tunne on pallil, kui teda loobitakse edasi-tagasi ja nii mõnigi mees kahetses, et polnud kindlustanud oma elu, mis aga noortele tundub varasena.

Aegamööda hakkas südame all nagu midagi liigutama ennast ja ülespoole kippuma kurku, tunne, mis järjest suurenes ja ühekorraga oli kõigil selge, et puhkenud on „bussi“- või autohaigus, maha töbi, mida merel nimetatakse merehaiguseks ja õhus õhuhaiguseks. Õnneks polnud Viljandi enam kaugel, oli ju

„ahvikasti“ istunud ligi 6 tundi, ja üksmeelselt loobuti kombekohaste ohvrite toomisest haiguse heaks...

Viljandis ootas tulijaid rikkalikult kaetud laud ja külalislahke vastuvõtuperemes ning peagi olid unustatud teekonna vintsutused ja „bussilisi“ varitsenud tõveoht...

Kõlas laul ja oldi lõbus...

Alles hilisel tunnil mindi reserveritud öökorteritesse, mis osutus aga eriti raskeks neile, kes ei tundnud Viljandit, sest õõ oli pilkaselt pime ja elekter tänavate valgustamise tarvis augustis kallid. Nii tuli siis pikemat aega tänavatel uidata, enne kui see õige öökorter kätte juhtus, sest viljandlased magasid juba ammu ja teed küsida polnud kelleltki. Kuid see ei rikkunud meeleolu...

Järgmine päev oli pühapäev ja tänavatel elav liikumine ning kuna juba mõne tunni pärast tuli Viljan-

mise või võimlemise demonstratsioonid. Mitmel ülikoolil on oma elavad loomad, nagu kits, bulldog või eesel, kes alati viibivad võistlustel kui õnnetoojad, keda siis veetakse väljakul ringi orkestri saatel.

Harvardi ülikoolil on väga suur trumm, mida siis kergel ratastega alusel orkestri eel veetakse. Rahvas laulab orkestriga kaasa ülikoolihümni. Kui üks leer on oma demonstratsiooniga valmis, algab sageli ka teine leer.

Vahepeal aga igasuguste maiustiste müüjad poisid teevad head äri, jagades rahvale pakkides päikleid, šokolaadi jne., kusjuures püüavad osavasti kirni neile heidetud raha.

Ka ülikool, kelle väljakul võistlusi peeti, teeb head äri. Mõnest säärasest ärist aitab, et katta kogu ülikooli kehalise kasvatus aastased ette nähtud kulud. Seepärast on ülikooli valitsusele väga tähtis pidada häid treenereid, kes viiks oma meeskonna võidule. Sagedased meeskonna kaotused tõstavad tihti esile uue parema treeneri palkamise küsimuse.

Võidukad meeskonnad on sageli heaks väliseks reklaamiks ülikoolile uute õpilaste hankimiseks, eriti kui ühes osariigis on mitu samaliigilist ülikooli, kes omavahel on sunnitud võistlema õpilaste saamiseks.

Ameerika oma sportlike suursaavutistega on aastaid püsinud maailma rahvaste esirinnas. See pole mitte juhus, vaid olukorra tagajärg, mille ameeriklased on saavutanud peale selle, kui kehakasvatus tehti sunduslikuks alg-, kesk- ja ülikoolides. Suurest inimmassist, keda süste-

maatiliselt ette valmistatakse, kerkib alati suuremal arvul tippsaavutusmehi.

Silmas pidades, et Ameerikas pole sunduslikku kaitsevæeteenistust nagu meil, on nad teinud kõik mis võimalik oma noorsoo kehaliseks valmisoluks sõja puhul. Kõige pealt andes abi nõud, luues võimalusi ja äratades huvi kehalise võimsuse töstmiseks, idealiseerides esivanemaid pioneere, kes läbi löid tänu nende tahtele, kehalisele tervisele ning vastupidavusele.

Ka meil on juttu olnud kavatsusist riigistada kehaline kasvatus, tehes sunduslikuks osavõtmine kehalistest harjutustest kuni teatava vanuseni. Samuti on räägitud sunduslikust kehalisest kasvatuses ülikoolis vähemalt esimestel aastatel, kuid kõik need jutud on vaibunud. Asemele aga kerkivad uute haiglate ja sanatooriumide ehitamise küsimused.

„Üliõpilasleht“ nr. 10 — 30. X 34 lk. 286 toob andmeid üliõpilaskonna tervisliku ankeedi tulemustest järgmiselt: „Kui arvestada üldist kopsuhaiguste %, siis näeme, et sportijate hulgas haigeid on vähe. Selle vastu aga mittesportijate seas on kopsuhaigete % mitmekordne võrreldes sportijatega. Õeldu on maksev mõlemast soost üliõpilaste kohta.“ Ja edasi: „Südame haiguste kohta, seoses sportimisega, maksab kopsuhaiguste puhul õeldu, s. o. sportijate hulgas esineb südamehaigust vähe“.

Ameerikas on siiski äratundmisele tulnud, et spordiväljakute ja uute spordihoonete ehitamine on tulusam riiklikult vaatekohalt kui sanatooriumide ja haiglate ehitamine.

dist lahkuda, siis tundus andeksandmatu patuna kaduda teda nägemata.

Asutigi siis kasutada olevasse lahtisesse autosse ja kuna ilm oli väga kuum, paigutati temasse ka korv õlut... ja rida õllekanne... Keegi ettenägelik kaasvõitleja oli ligi võtnud ka sületäie roose ja teisi lilli, nagu aimates, et neid läheb vaja. Laulu saatel algas tutvumiseringsõit...

Inimesed seisatusid, säärane üliõpilaste sõit oli viljandlasile uudiseks, vähemalt tundus nii...

Daamidele pilluti roose ja lilli, pildujaid tänati enamalt jaolt lahke peanoogutusega.

Siin-seal tänavanurkadel seisis korralvalvurid ja silmitsesid heatahtlikult mööduvat autot... Ka nende ette langes roose ja lilli, mis kõik üles võeti.

Ainult üks kõrgem politseiametnik tõukas tõsiselt, näis isegi põlglikult, jalaga lille kõrvale...

Ühest kirikust väljus noorpaar... Lahtise ukse kaudu kõlasid

viimased laulatustoimingu vägevad orelihelid ja pruutlooris nooriku näol püsis veel õnnelik naeratus. Ka tema jalge ette langes roose, neid kviteeriti lahke ja tänuliku peanoogutusega. Noor abielumees aga saatis palumata õnnesoovijaile paar tigidat, hävitavat pilku...

Ringsõit ja lillede puistamine jätkus. Ka autosolijaille langes maajakendest lilli, ühest kõrgest majast aga ka paberrossiotse ja tuhka...

Korralvalvurid seisis naeratades postil, enamal jaol neile visatud lilled käes või rinnas...

Kuid oli aeg juba Viljandist lahkuda. Seekord valiti liiklemisvahendiks raudtee, hüüdnimega „susla“, olgugi et teada oli, et sõit Viljandist Tartu kestab umbes 30 tundi, aeg, millega oleks võinud juba jõuda Tartust Berliini.

Vagunis löödi lahti laulu, millele peagi seltsisid kaasreisijad. Oskab ju laulu hinnata iga eestlane. Ainult rongijuhile laul ei meeldinud, see

äratas isegi tema pahameele ja ta ähvardas koostada lauljatele protokoll. Kuid heale sõnale oli lõpuks rongijuhtki vastuvõtlik... ega lubanud „härrasid“ enam tülitada.

Paides tuli rongi oodata vist ligi 10 tundi... Oli varane, meeldivalt soe hommik ja öösisest sõidust ja lõbusast peopäevast väsinud noormehed tundsid äkki tarvidust hea sooja piima järele. Kuid ärid olid kõik veel suletud.

Küsitati siis kelleltki eidelt, kes ühest õueväravast väljus, kas ta ei tea ehk juhatada, kust piima saab. Miks siis mitte, tal omal olevat lehm, kuid see läinud luhale. Minki siis luhale lehma otsima, see oli vahepeal jälle koju läinud ja nii jäigi piim saamata...

Vahepeal aga hakati juba avama kauplusi ja nii leidis näljaste tudengite piimaisu lõpuks siis rahuldamist.

Kuid kõigel tuleb elus lõpp. Nii tuli lõpp ka rongi ootamisele Paides ja jälle raputas meid väike

E. KANGUR

Matkamälestusi 1931. a. kevadest

— Siis maantee tõmbas
ja Peipsirand,
tint, kiisk
ning kõver mänd.

Hilissügisel on raske uskuda, et maantee võib omada võlu — võib kedagi tõmmata. Nii porine ja hall või jälle nii külmanud ja kõle — ei meeldi tõesti. Aga vaadake seda telefonipostidega palistatud teekangast kevadel. Siis kui Toome puul on juba noori lehti, siis kui tudengile ta tuba tundub kitsana, siis kui õhus ja südameski on kevadist äravust, ja — siis tõmbab.

Ja kes seda kauguste võlu on kordki tundnud, see mõistab ka seda tudengisõprade paari, kes nagu muistsed tuletoojad, täis vaimustust ja sisemiselt leegitsedes, konventi tormasid ja seal teistele deklameerisid:

Kevad, kui välgust väriseb õhk,
siis santlaager ja iga teinegi
tõhk

selja sirgu ajab
ja konstateerib fakti:
Poisid, nüüd korraldame matki!

See oli ametlik matka avamäng ja teadaanne kõigile. Ettevalmistusi oli aga vaikselt aetud juba nädalapäevi. Tehtud pikki jalutus-käike jalgadele tuleprooviks, sisustatud põhjalikult seljapauna ja kui siis kingsepp veelkord oma silma oli matkasussidele peale löönud ning vilister oma heldust näidanud, siis võis alata. Ja nõnda me kaks sinna konventi tulimegi — Benn ja mina. Et näete, meie lähme. Veel viim-

seid tekli keerutusi, sõpradelt „head reisi — hüva matka“! ja siis sadamasse, kus aurik „Laine“ võttis suuna itta.

Tulles majaridade vahelt, kitsailt kivitänavailt siia päikese, õhu ja avara silmaringiriiki ei suuda algul nagu kohaneda nende kahelt poolt möödalibisevale mäenõlvakule, puiesalkudele ja pilverinkaile.

Kõike tundus nagu liialt palju, aga kõike tahtnuks siiski näha. Mõõdusid Haaslava, Kaagvere ja teised peatuskohad, aga ikka seisime üleval laevaninas, hinged täis värsket tuult ja vaikset imetlust. Alles Läänistes tulime maale ja siit õieti algas too maanteematk, lustlik kõndimine kevadises päikeses, tekkel kuklas ja häämeel üksteisest,

Oli laupäevaõhtu. Taludes küdesid saunaahjud, vastu tuli kojuaetavaid karju, mõnel edevamal mullikal krapp kaelas. Maantee aga lookles kui matka proloog.

Benn oli teeäärast lõiganud omale värsked matkatoki ja seda kui bala-

Vil! EDUARD RUUBEL.

Noorepoolne vanahärra. Vabastab sõbrad tarvidusest vanduda Muhamedi habeme juures.

Vil! PEETER JUHANSON.

Innukamaid bridžilööjaid Tallinna koondises. Räägitakse, et ta olla pakunud kunagi ka õiget masti. Kui aega saab, teeb oksjoneid.

Vil! THEODOR SEISLER.

Motto: Olen mitmes linnas käinud, mitmes ülikoolis ka. Muidu tuntud ärimees.

„susla“, kodupoole „vedades“, kuid märksa õrnemini kui Tartu-Viljandi buss.

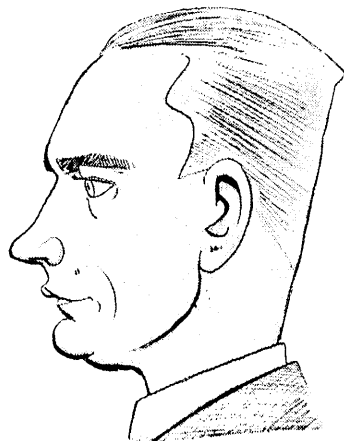
Viljandi sõidust on möödunud juba hulk aastaid, hõredamaks on muutunud osavõtnud kaasvõitlejate arv, kes varisenud manalasse, kes

paisatud laia maailma, üks tunnistaja aga — pudel lakaolikööri nende ridade kirjutaja vana reveluse kapis, juba aastate eest elavate hulgast lahkunud sõbraliku peoperemehe kink — püsib veel vankumatult, meenutades unustamatuid päevi, kus

oldi noor ja ei küsitud millestki...

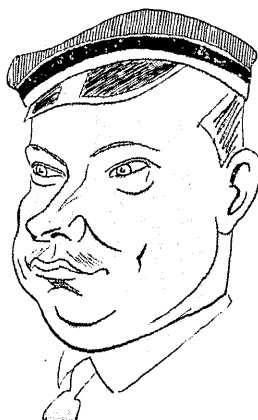
Nood ajad ei kordu enam ialgi... Teiseks on muutunud maailm teiseks inimesed ja ka noorus on teine, kui ta oli siis...

H. N-n.

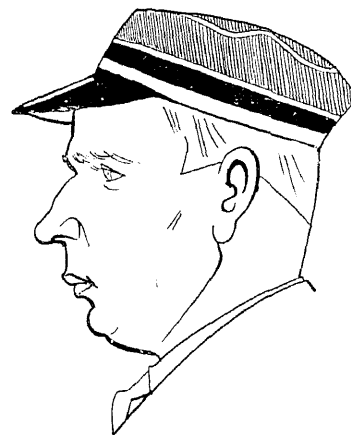

B! vil! PEETER JÕESAAR.

Põline revisjoni komisjoni esimees. Ilmub konvendi koosolekule ainult siis, kui midagi „Jahti“ on. Eraelus produtseerib raamatuid ja otsib neile turgu. Üldiselt sõbralik mees.

Vil! dr. med.
HERBERT NORMANN.

Asutaja liige. Põline vilistlaskogu esimees. Eraelus arst, ajaloolane, õppejõud ja kirjamees. Inimene, kel kunagi pole aega, kuid keda jätkub siiski igale poole.

Ksv! RUDOLF MANN.

Igakülgselt kaalukas ja põhjalik mees. Suur gastronoom ja kulinarteaduste eriteadlane. Juubeliaasta senior. Tulevane täpsuspüüsi maailmameister.

„Nüüd meeeldi maanteel ma tantsin, jne“.

Tuju paiskus kõrgele, tudenglik muretus oli meiega ja edasi läks matk. Kuid nii umbes Ibaste külla juures sai meid kätte videvik. Öömaja tuli otsida. Ja muidugi saunaga. Nii nagu linnas korterit vaniga. Mis ongi üks laupäevaõhtu maal ilma tubli saunata. „Ei, ei, öömajale veereme just niusugusesse tallu, mille saunast tuleb suitsuvinet,“ deklareeris Benn ja lisas: „Ma ju tuntud vihtleja“.

Aga niisugust suitsuvinet me enam ei leidnud. Kusagilt metsade tagant nagu oleks küll tõusnud, aga nii päris ligidal, et oleks võinud vaadata, mis seal peale selle suitsuvine veel on, vaat nii ligidal ei olnud seda otsitud vinet teips mitte.

Kuid ega me sellest enestele eluküsimust teinudki. Kui siis vasakul pool teed üks talu meeldima hakkas, otsustasime — olgugi et vinet ei ole, siin ööbida. Väravakääksatus, koerahaugatus ja tuligi peremees. Kuuldes me tuleku põhjuse, muheles naerda: „No üümaja vahest iki saap“.

Olime õigesse kohta tulnud. Rõõmsameelne ja sõbralik pererahvas, nii et õhtulauast pääsesime alles südaööks küüni heintele tehtud asemeile. Nende asemete pärast pidime aga mitmel korral sõna võtma ja lõpuks sellelt healt pereemalt otse nagu nõudma, et ta korraldaks meile magamise sinna välja, mitte tupp, kus on liialt soe, kus pole

värsket õhku ega pole ka romantikat. Sa aeg, mis romantikat! Oleks veel värsked heinad. Et vast jäävad noorhärрад siiski tupp! Ei me jäänud siiski.

Homnikul olime varakult jalul ja tundsiime elavat huvi terve talu „virtsahvti“ vastu. Ma ei tea, kas Benn kui vere ja värvi poolest põline linnabürjer neist maa asjadest küll suurt aru sai, aga kui pereema juhtimisel me lammaste ja uttedeni jõudsiime, siis oli ta vaimustus otse nakkav. „Sa Jomal, mis pehme vill, no küll on ikka pehme!“ jne.

Pereemagi nägu säras.

Lõpuks olime siiski jälle selle kääksuva värava juures, paunad seljas ja pererahva head soovid edaspidiseks matkaks taskus.

Polnud tuult, kuid seda enam palavat päikest. Varsti kadusid krae, side ja tekkel pauna. Kingadki jalast, et proovida, kas ilma sobib. Otsisime maanteeäärest siledamaid teeradu, kuni üks käbe eit meile järele jõudis. Oli hobusega, vist mõni piimanaine. Aga jutukas oli. Kohe sadas küsimusi ülevalt vankrilt. Kuid õiget taipu ta meist siiski vist ei saanud, sest kui me ühest mitte-midagiütlevast teeäärsest majast tahtsiime rahulikult mööda minna, päris eit tõsise imetlusega: „Kas te sinna ei lähegi?“, osutades majale. Ei mõistnud, miks pidime minema. „Aga täna on ju seal palvetund ja eks teiegi ole vennad-lugi-jad“.

Sa paraku! No see oli vahest üllatus. Meie ja „vennad“! Ei tahtnud eite naerulaginaga haavata, seepärast lasksiime tal edasi sõita, ise istusime teeäärde. Me pea- ja jalakatte puudus oli teinud meist „lugi-jad“.

Aga Benn, see suur huumori mees, võttis asjast kohe kinni: „Et mis oleks, kui õige läheks ja peakski ühe palvetunni maha“, arvas. Ja: „No ega hätta küll ei jääks, vaata, et ajaks veel naised nutmagi,“ kuraasitas. Kuid „tund“ jäi seekord siiski pidamata.

Uputasime ühte teeäärseesse oja oma jalgelt tolmuga ja Valgesoo külla tulime juba tudengitena. Ööbisime ühes suuremas talus. Homnikul ilmast ja elust juttu ajades sealse pereemaga, kurtis viimane jutu sees, et üks pörsas olevat neil haige juba paar päeva, ehk linnahärрад teavad mõnd head rohtu õpetada. „Miks mitte“, pahvatas Benn, „tema ju loomaarst, küll tema juba rontu teab“ ja ise osutas näpuga minu kui tollaljal veel pealaest jalatallani stud, rer. poli peale. Pereema sai tähelepanelikuks: „Oh või oletegi loomaarst. Sa heldene aeg, et ma seda eile õhtul juba ei teadnud, aga ehk tulete nüüd õue, vaatate kohe järele“.

„Mis loomaarst?“ püüdsin protesteerida. Aga Benn oma libeda keelega selgitas kohe pereemale: „Ega ta praegu veel loomaarst ei ole jah, aga ta õpib loomaarstiteadust, nii et ta seda asja tunneb küll.“

No mis sa tahad teha. Perenaine vaatas ka niisuguse näoga, et no mis te härrad nüüd tõrgute, muidugi olete loomaarst.

Ja juba olimegi õuel. Siin sibas neid põrsaid paar pesakonda. Kõik niisugused pisikesed armsad loomad. Polnud ju nad veel need päris sead. „Siin ta ongi,“ seletas perenaine ja eraldas ühe teistest. „Näete, misuke muhk tal külje pääl.“ No nägin küll. Katsusin sõrmegagi, kaunis suur muhk oli. Nägin sedagi, et pereema lootis minult nagu mõnda imetegu. Nüüd oleks otse süd ametu olnud perenaine jätta oma haige pudulohuse juurde ja ütelda, et sina teda aidata ei saa. Kuna ta ometigi nii kangesti usub sinu abisse. Nii otustasin olla loomaarst. Ja mida rohkem Benn perenaise seljataga vaikselt naeru kõhistas, seda enam tähtsalt tõsine olin mina. Takseerisin seda roosat raasu igast küljest, aga mõttes kirusin siiski Benni. Sa sinder, paneb ausa majandusmehe „tõpratohtrit“ mängima.

Polnud ju sugugi kerge. Tahtmist ligimese loomakese aitamiseks oli, aga teadmisi mitte. Mis ime siis, kui ei taibanud, mis sel pisikesel seahakatusel viga oli. Perenaine läks juba sellest vaikesest uurimisest

Ksv! B. KARPOV.

Soome rahvusest arstiteadlane.

kannatamatuks: „Ei tea, ehk on suuremad teda hammustanud või muidu pigistada saanud, ja mis te arvate,

härrad, kas vast määrada võiks millegagi, vast joodiga või?“

Hm! mõtlesin, siit kaudu saab ju end päästma hakata. Jood! kange rohi! Aga kui ainult peale määrada, ega see ometi põrsast tapa.

Ja nii ma siis trööstisin perenaist ja kinnitasin ta usku, põrsale aga soovitasin joodi. Hiljem kõndis mu patsient mööda õuet, üks külg joodist pruun kui abessiinlase. Nosis rohtu nagu teisedki ega näinud sugugi mõistvat, et tema pärast oli nii palju muret ja kannatusi. Kuidas ta pärastine elukäik kujunes, sellest ei tea ma vähematki, aga arvan, et kui seal palja usuga viga sai parandada, siis võis veel kõik hästi lõppeda.

Bennile aga tatusin kätte veel samal päeval ja samas talus. Kui peremees kartulivagude ajamiselt enne lõunat koju tuli ja ristluid ja muid kohti kaebama hakkas, siis oli minu kord Benni peale näidata, et: „Noh, tema ju arst, päris inimesearst“. Ja oli nüüd tema kord ette astuda ja ökonomisti teadmistega reumat arstida. Et ta sealjuures masseerimisest ja päiksevannivõtmise soovitamistest kaugemale ei saanud, on päris selge.

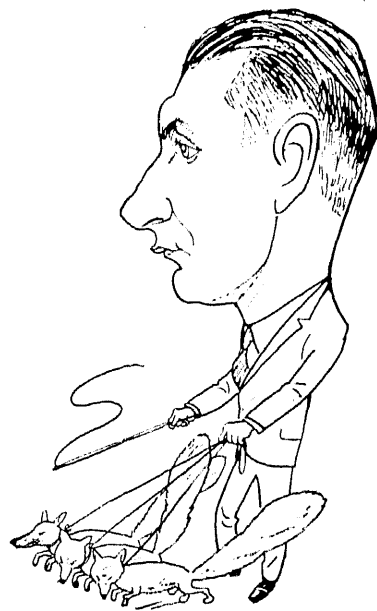
ALEKSANDER KUKK.

Omab erilist andi ajada sirgeks sassi läinud asju. Kui vihastub, teeb suuri „liigutusi“.

Ksv! EDUARD SILD.

Mees, kes kannab maailma raskemaid kohustusi Tallinna koondises. Mängib selle peale vaatamata tennisist, aga ainult õrnema sooga.

Vii! ALFRED UUDNA.

Põline, mitmekordne ja kauaaegne vanamees. Kahetseb, et vilistlaskogus pole rebaseid.

Ksv! HELMUT ESTENTAL.

Arusaamatuste puhul räägib seni, kuni „takistused“ kõrvaldatud. „Sa paraku“ — kõikjal hakkamas poiss.

Reb! HELDUR LOORITS.

Väike filosoof, unistas juba koolipingis buršside elust.

Ksv! ALEKSANDER KAPPET.

Aarialane, kapetingide suguvõsast, korp! Revelia finantsminister.

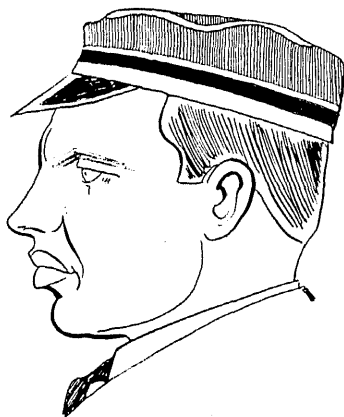
Agaga nüüd olime vähemalt tasa. Soovisime pererahvale kõike head ja tagusime pooleks päevaks telgi Taevaskotta üles. Olime jälle muretud matkavelled, kelledest vastu kaikus Taevaskoja kõrge kallas. Ei peetud siis veel seda koda suvituskohaks, aga mõjuv oli ta juba siis oma majesteetliku kalda ja unistava Ahjaga.

See Ahja oma vulinaga hakkas vist meeldima. Mis tont me muidu kõik tema käärad ja mõttetud keerdud kaasa tegime, kuni õhtuks leidsime Kiidjärve mõisa.

Siia külalislahkuse eest võlgu jäädes oli järgmiseks päevaks ette nähtud Põlva-vorbuse-Kioma küla. Viimases oli päevane peatus, kuna küla all asuvast Tilleorust oli raske loobuda. Vahepeal külas keha kinnitanult jätkus orus päikse paistel oivaline olesklemine, kus Benn, sel ajal veel kangesti lüürikasse kalduv student, leidis H. Visnapuuga, et „Nii hää on, midagi ei ole vaja kui aga tunnid pikaldased.“ Ja polnudki kuhugi õiget ruttu. Ülevalt kallati päikest, all oli maastik kui maal, ise noor ja vaba tudeng —

oh-hoi, veel palju oli ilusat vaadata.

Kuid igasugused ootused ületas Rõuge maastik. Rohelised mäed ja orud, sinakalt helkivad järved, punased elamute katused ning aedades valged õunapuud. Vaat, siin oli värvide värskust ja toonide küllust. Benni vaatas, puhastas prille ja jälle vaatas. Otsis siis tormiliselt taskust pliatsijupi, ise kurtis: „Oleks ometigi pintsli kaasa võtnud.“ Agaga sehkendas siiski ja ära tõi tüki Rõuget oma taskuraamatu kaanega. Jaa, Rõuge on ilus. Rõuge on kevadel väga ilus!

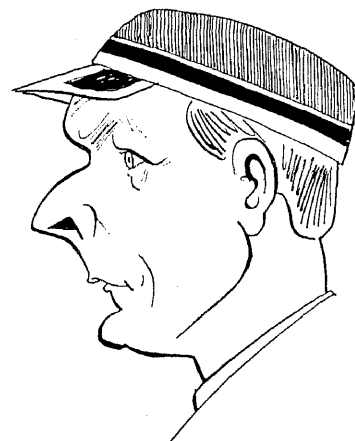
Vii! ARTUR ODRATS.

Asutajaliige, uususte elav leksikon, sidet pidaja vanema ja noorema generatsiooni vahel. Kui tarvis, praalib kõigiga. Tegelikus elus kindlustusteadlane. Karikatuuri jaoks mitte loodud, seepärast on ja ei ole tema.

Vii! dr. JOH. VIRONEEM.

Optimistlik arstist majandusmees, tunneb ärilist nooti üsna hästi. Viilistlaskogu finantsminister. Kui buršid hädas, siis „Juki“ avita!

Vii! ERVIN LIMBERG.

Pedagoog ja väkmatemaatik, täpsus ise. Värske diplomitud raamatukogu hoidja. Kannab peakatet ainult pidulikel juhtumistel.

B! vil! JAAN VOITKA.

Läbi ja läbi sõjamees. Elab laske-
tiirul enam kui kodus. Muidu malev-
konna pealik.

Vil! ALBERT SOANS.

Teab juba mitu keerdu on
paragrahvil.

Vil! LEO MAKARJEV.

Tartu vandeadvokaat. Mees, kes kee-
las avaldada temale määratud kari-
katuuri teksti.

Aga Haanja Munamägi? Kind-
lasti maksis vaadata. Haanja meeski
on selles teadlik, et seda mäge mak-
sab vaadata ja sellepärast tuleb ka
mehele maksta. Iga asja eest ikka
kõrget hinda. Mehe silmis on ju

turistid väga rikkad. Puhja Morga-
nid! Et võivad siis ka maksta.

Oli veel jäänud viimaseid kilc-
meetreid ronimiseks Võrumaa mä-
gedes ja Vastseliina lossivaremeis,
siis olime päral. Onu talus. Siia
jääme lihavõtte lõpuni, pühi pida-
ma, puhkama ja võib-olla konna-
sil-

migi arstima. Neil oli nagu õiguski
end nüüd pisut tunda anda, sest saja-
kilomeetrilise matka olid nad ju
truult kaasa teinud.

Matk oli lõpul. Ja kuigi selja-
pauna polnud kogutud vanavara ega
keelemurret, ometigi olime näinud
tüki toredat kodumaad, rahvast ja
selle elu.

Ksv! HELMUT MITT.

Mitmekordne esimees, abiesimees,
vanamees ja mis ta kõik on olnud;
praegu jälle vanamees. Kärgeb ja
paugub, vasemale ja paremale. Väi-
kest viisi kirjamees, kuid viimasel
ajal teeb ridu ainult raha eest. Väli-
muselt kole vihane, aga muidu hea
südamega.

Vil! dr. MARTIN HENDRIKSON.

Korp! Revelia vaimne isa, asutaja-
liige ja alustugi. Omal ajal energi-
line tegelane, nüüd vaikib.

Ksv! OTTO PUUSEN.

Kena poiss. Õpib hoolsasti, üle aisa
palju ei löö. Buršside omavaheliste
lahkelide puhul erapooletu kohtu-
nik. Ajab meelsasti teaduslikku juttu.

Sõprusliitlaste suvepidustusil

On kaunis hilissuve päev keset vihmasadusid, kui asume Tallinnas „Ariadnele“. Päike puistab kahvatut kulda laevale ja laineile ning sulatab lahti kõnevoolu isegi mornidel inglannadel, õpetajail, kes lahkuvad Eestist üle lahe. Ants Lauteri salakaubavedaja habe nähtavasti mõjustab alateadvust ja äratab üles viikingeist esivanemate tukkuma jäänud seiklusiha — ta uurib horisonti kord siit, kord sealt, nagu piirivalve paadi kartusel filmiski...

Suurisaari kaljune rand.

Põhjamaa „kaunis kaupunki“ lõõtsutab päikese lõõsas, laisalt venivad inimahelikud, roidunult ragisevad trammirattad. Kulgedes ühelt tänavalt teise, märkad, et uued ja aina uhkemad ehitised poevad üles maa seest. Helsingi kasvab, kasvab jõudsalt.

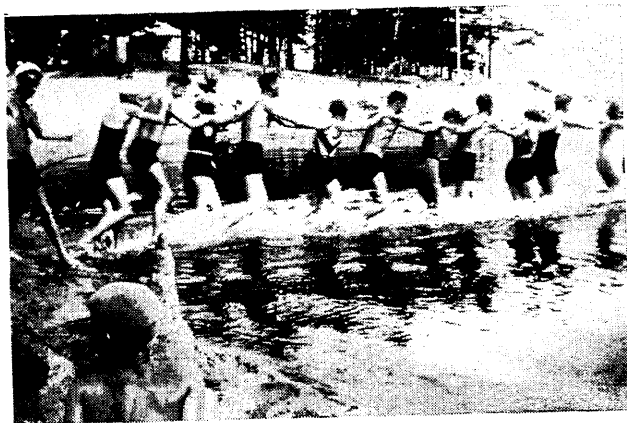
Öine kiirrong viib meid ähkides Viiburi suunas. Kuigi augustikuu, on ööd ometi valgemad kui meil, ja võimaldavad jälgida aknaist maastiku neutraliseerunud värvidemängu, mida elustavad öös heledalt peegelduvad veekogud. Satume vestlusse (õieti kistakse meid) Hitleri mehega, noor mees, S-A. liige. Põleb juhivaimustusest, pareerib vastuväiteid juba tuntud ja läbiimbinud fraasidega ja loogikaga, pajatab juhi eksimatusest ja sallivusest ka sel juhul, kui need peaks esinema. Annab sõna, et hiljemalt kahe aasta pärast Austria liitub Saksaga — vabatahtlikult. Vaidleme kogu öö. Soomlased ringi kullavad ja imestavad. Üks tudeng mõtleb mitu

tundi, siis kuidagi ütleb ühe lause saksa keeles, kuid osavale vastuväitele ei suuda enam uut vastust koostada. Lahkub lõõduna võitlusväljalt.

Viiburi. Stiilse jaamahoone esisele on ilmunud tervitama vaatamata varasele hommikutunnil „emäntä“ ja „isäntä“.

Kõigepealt muidugi kohv, siis paar tundi puhkust. Siis sõidab velli Heikki autoga ukse ette ja kuljetab meid risti-põiki läbi vana ajaloolise Viiburi. Tähepanuväärsemaks muinsuseseemeks on kõrge torniga Viiburi loss, mille ees Knuutipoja mälestusmärk. Viiburlased armastavad korrutada legendi, mille järele kord venelased piiranud lossi juba jonnakalt kaua. Ei jäänud üle muud kui loss õhku lasta. Plahvatus südaööl olnud nii tugev, et venelased kokkunud ja andnud jalgadele valu. Ei olevat olnud aega särkegi pükstesse peita, mis ajast seda kantavtki pükstel. Viipurilainen Osakunta pühitseb iga aasta 30. novembril selle sündmuse mälestamiseks nn. Viipuri Pamause pidustust, mis on ainulaadne soome üliõpilaskonnas. Seks puhuks tuuakse Viiburist õlgedel küpsetatud Viiburi kringleid ja saatusliku momendi tähistamiseks pojad loobivad paukherneid põrandale, tekitades kõrvulukustavat müra.

Viiburi on Soome idapoolne tugevaim valvepost ja seepärast on sinna koondatud ka tublisti sõjaväge. Linna uuristavad mitmest küljest merikäärud, mis annavad linnale maalilise ilme. Kaunis on selletagi rahvapark, hästi hoolitsetud, põlise taimestikuga. Südalinnas leidub stiilseid ehitisi, eesotsas kauni jaama- ja kunstihoonega, millest viimane alles hiljuti valminud. Linna lähedal asub kaljurüncal vaatetorn, kust avaneb kaunis vaade rohelusse uppuvale linnale ja me-

Hommikune supilus. Suurisaari suvipäeval 1933. a.

Suvipäeval Suurisaaril 1933. a.

rele, mis sel päeval virvendasid sinakas suitsuvines.

Lõunaeinel „Espiläs“ kohtame juba suuremal arvil tudengeid-viiburlasi, ning õhtupoolikul algab siit sõit omnibustel Räisälasse. Heas korras maantee annab võimaluse arendada kiirust, metsad, talud ja veekogud aina lendavad mööda. Bussis kõlab laul ja naer, millest hoovab südamlikkust ning seltsimehelikkust, mis segaorganisaatsioonist sõltuvalt on omane soome üliõpilasnoottele vastastikusel suhtumises. Räisälä rahvaülikooli ruumikad toad saavad meile öökortereiks. Lahke juhataja mag. Kaasalainen, kes on soome filoloog ja oskab ka eesti keelt ning tunneb meie olusid lähemalt, saab varsti suureks sõbraks ja saatjaks.

Saabumise õhtul algab sissejuhatav pidustus kaitseliidu majas. See organisatsioon on soetanud omale nägusad kodud pea igas kogukonnas. Laul ja tervitused, tervitused ja laul; peale eesti külaliste on palutud ka kohalikud võimukandjad eesotsas herkulesliku nimismehega. Lakkab laul ja algab tants, ei uskunud isegi, et kondid võivad neil nii painduvaks muutuda, kuid „sakson-polikka“ järele, mida pidi mängitama ikka ja uuesti, tundsin, et omalgi hakkab veri kiiremini tuikama.

Ülevas meeleolus asusime kojuteele läbi sumeda põhjamaise hilissuve öö; kuid vaikselt — eriti nimismehel talu kohal ja ka rahvaülikooli läheduses. See fakt meenutab hiljutist soomlaste käitumist üliõpilaspäevadel ja varemini — oma kodus nad võivad ja suudavad küll käituda

nagu kord ja kohus, kuid siia tulles...

Vaevalt voodisse pugunud ja sõba silmale saanud, haarab keegi jalust ning vaevalt suudan unest ärgates hüüet summutada; polnudki need kodukäijad, vaid sõbrad Heikki ja Jorma (esimene ajaleht „Karjala“ toimetaja poeg, teine Osak. majaisa); viimane soovib kindlasti sauna sõita. Ei olnud kerge leida kuuma sauna, vähemalt pooltoosinat talusaunu revideerinud, leiame lõpuks siiski kuuma sauna. Seda lõbu — suveõösel saunas! Kes seal lauluta suvatseb vihelda, ikka rütmis — pats, pats! Ja lavalt kohe alasti jõkke! On see vast nauding!

Mõne kilomeetri kaugusel asub Tiura kosk, mis enne jõe alla laskmist möödunud sajandi viimasel veerandil olnud ulatuslikum ja vägevam, kuid nüüd ainult lai ja pikk karestik. Selle all siiski on midagi kose taolist. Kuid selle eest on loodus imeilus, kuigi hooned ümberringi annavad tunnistust kehvusest. Oskavad ujuda, — need soome noored, naised kui ka mehed, ja hästi ning kaua.

Teise päeva õhtul juba mainitud hoones toimus suurem rahvapidu. Seal osakonna esindajad ütlesid juba tervitusi maakohale ja tuletasid meelde suurte meeste ja mainimisväärsete ürituste võrsumist Räisäläst. Seal tundsid, et üliõpilasnootel on tõepoolest side rahvaga, mulla ja verega, mida meie noorharitlaste kohta igal juhul ei saa väita. Tervitustele lisandus sisukas eeskava, A. Kivi „Kihlus“ kanti ette mainimisväärse rutiiniga ja sama võib öelda muusikaliste ettekannete kohta, eriti Ville ja Co. lauluetekandeid pöögadelt, kes esinesid kontsertmatkal ka

Suurisaare suvipäevalt.

Vahetalituse kontor „**Talu-Maja**“ Suurturg 3, tel. 15-64

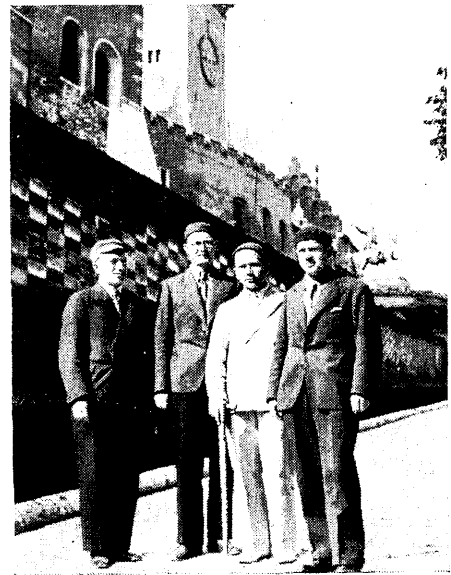
Kinnis- ja vallasvarade ostud ja müügid. Praegu müügil hulk suuremaid ja vähemaad linna maju igas suuruses, tolusid jne. Asjaajamine kiire ja korralik

Grupp eesti üliõpilasi Karpaatides.

Mussolini ees. (Ville Teinonen ise küll väitis, et nende ettekanne annab tunnistust Mussolini vähenõudlikkusest muusikalisel alal).

Väljaspool pidustuste kava tahtsin näha omal algatusel Imatra koske, seda paljukiidetud looduse kunstiteost. Olevat praegu ainult kahvatu vari endise vägeva Imatra kõrval, arvab dr. Lamberg, kes koske on näinud ta hiilgeajal enne ohjeldamist, mil Vuoksi lained paiskusid alla kitsaste kaljurahnude vahelt. Kuid palju ilu on praegugi kose kohinas, murdlainete mängus ja spektrivärvides, mis ripuvad veeauruks piserdunud veepiiskades. Kuid varsti pole enam sedagi ilu, sellegi veehulga neelab varsti uus ehitusel olev tööstus, mis hävitab turistide kaunima vaatamispaiga. Nii tegutseb ja hävitab mõistus tunnete arvel, nii painduvad looduse õilsad ja vabad vormid tehnika kalkuleeritud ja ettearvestatud normide alla. Siin tekib konflikt pea ja südame vahel, kuid süda peab soostuma, nagu ikka. Kaugenevalt rongilt katsud püüda ja haarata veel

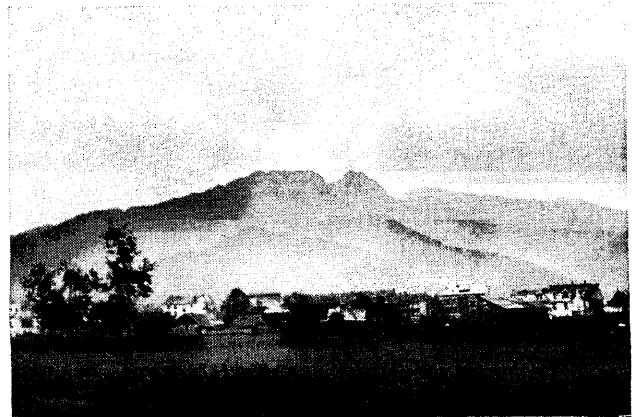

Grupp eesti üliõpilasi Kraakovis.

viimseid helisid kosekohinast; kes teab, kas tagasi tulles ei asenda neid turbiini suigutav undamine.

Too sentimentaalsus tekkis hiljem, sest tookord oli isäntä Jorma vastu sõitnud ja korraldas veel kauni lahkumisõhtu Espiläs, kus aeg möödus märkamatult, kuni saabus rongi lähtetund. Viimased käepigistused, lubadused Tartusse sõiduks nagu ikka, tervitused Eestisse ja juba puhkiki rong läände, jättes maha kauni Karjala veed ja kaljud, jäätmaa, metsatalud ja põllud sumedasse suveõhe. Helsingis on hommikul veel kaunis päikesepaiste, kuid merel nõrgemad organismid juba alistuvad tuule ja lainete tujudele ja Aegna juures saadab kõuetaat ägeda piksepilve ütlema tervitusi kodukaldalt.

Observer.

Zakopane — Poola Karpaatides.

Asutage oma raamatukogu hinnata!

Täiendage oma raamatukogu hinnata!

Kui Teil kõik alltoendatud raamatud juba on — kinkige uued eksemplarid edasi oma algkoolile, tuttavatele, ristilastele!

Raamatuaasta puhul viimast korda pakub Eesti Kirjanduse Selts

väärtuslikke preemiaid

oma 1936. a. perioodiliste väljaannete kiirtellimisel.

Kuni 15. detsembrini ära saadetud tellimiste puhul antakse preemiaid järgmiselt:

10 krooni eest raamatuid, kui tellitakse 1936. a. aastaks kas **Eesti Kirjandus** (5 kr.), **Suurmeeste Elulood** (7 kr. 50 s.) või **Elav Teadus** (9 kr.),

30 krooni eest raamatuid, — kui tellitakse **kaks** väljaannet eelnimetatud kolmest,

50 krooni eest raamatuid, kui tellitakse kõik kolm perioodilist väljaannet 1936. aastaks.

Preemia raamatute nimestik (sisaldab ligi 100 mitmesugust teost) ilmus 23. novembril „Postimehes“, „Päevalehes“, „Uues Eestis“ ja „Teatajates“.

See saadetakse kõigile soovijaile nõudmise peale!

Peale teaduslike teoste ja laste raamatute esineb selles ilukirjanduslike töid järgmistelt klassikutelt: eesti — Ansomardi, Bergmann, Eisen, Jõgever, Koidula, Kreutzwald, Kunder, Liiv, Mändmets, Peterson, Pärm, Reinvald, Saal, Suburg, Suve Jaan, Sööt; soome — Aho, Lehtonen, Leino, Sillanpää, Suonio, Toppelius; inglise — Dickens, Galsworthy, Scott, Shakespeare, Wells; skandinaavia — Ibsen, Jacobsen, Jensen; prantsuse — Daudet, Flaubert, Hugo, Molière; saksa — Goethe, Hoffmann, Keller, Reinick, Schiller; läti — Jaunsudrabiņš, Poruk, Rainis; poola — Krasinski; itaalia — Dante, jt.

Kõik need teosed võite saada hinnata!

Raha maksta tuleb ainult järgmiste uudisteoste eest:

1. Populaarteaduslik seeria **Elav Teadus**. Aastas 12 üle sajaleheküljelist piltidega raamatut. Teaduslike küsimuste lihtne ja põnev selgitamine. Seni ilmunud 48 raamatut. 1936. aastal ilmuvad: Eesti maakultuur ja moodne talu (K. Liidemaa), Kuidas lugeda? (A. Aspel), Lood filosoofia ajaloo (Durant), Eesti majanduslik arengust (J. Jaanusson), Eesti ajakirjanduse ajalugu (Helm-Urgart), Maailmaruum ja tähed (A. Kipper), Eesti raamatu 400 aastat (J. Roos), Inglased, nende iseloom ja ühiskond (A. Mau-

rois), Kalevala — ühissooe eepos (A. Anni), Sport ja kehakultuur (A. Klumberg), teoseid lennukitest ja lennutehnikast, ühiskonnateadusest, draama ja teatri ajaloo, läti kultuurist ja kirjandusest, usu ja teaduse vahekorrasst j. t. **Elav Teadus** maksab 9 kr., üksiknumbrina pappköites 14 kr. Üksikmüügil 12 kr., köites 18 krooni.

2. Biograafiline seeria **Suurmeeste elulood** — aastas 6 sajaviiekümneleheküljelist raamatut piltidega. Seni ilmunud 29 raamatut. Tuleva aasta kavas on elulood järgmisest valikust: **DOSTOJEVSKI** (kirjutatud O. Urgart), **F. NIETZSCHE** (kirj. F. Toomus), **GUSTAV ADOLF**, (kirj. E. Blumfeld), **STANLEY** (kirj. A. Banko), **RICHELIEU** (kirj. A. Sööder), **DELACROIX**, **GOETHE**, **SPINOSA**, mõni eesti suurmees. Aastakäik 7 kr. 50 s., üksiköites 10 kr. Üksikmüügil 9 kr., köites 12 kr.

3. Kirjanduslik kuukiri „**Eesti Kirjandus**“ 12 kümne- kuni kaheksakümne leheküljelist numbrit aastas, piltidega. XXX aastakäik. Artiklid kirjanduse, keele, ajaloo, rahvaluule jne. aladelt, uute raamatute arvustised, kaasandena täielik ilmuvate „Eesti raamatute üldnimestik“. „Eesti Kirjandus“ on kuukiri kõigile, kes kuidagi huvitatud eesti kultuuriloolistest nähtustest. Aastate jooksul kannab ta kokku vaimuvara, mida ei saa jätta tähele panemata ükski haritud eestlane. Ilmuvast kirjandusest annab ta usaldatavaid ülevaateid ja võimaldab orienteerumise. Aastakäik 5 kr., pärast ilmumist 6 kr., üksiknumbrid à 50 s.

Nõutage oma preemiaraamatute nimestik eelnimetatud ajalehe numbritest, raamatukauplustest, Eesti Kirjanduse Seltsi usaldusmeestelt või

◆ Eesti Kirjanduse Seltsilt, Tartus ◆

Suurturg 12, telefon 601, posti jooksev arve 20—36.

AKADEEMILISI TEATEID

ÜLIKOOI AASTAPÄEV.

Ülikooli 16. aastapäeva pidustused möödusid üliõpilaskonnale tavalisena, kuna puudus pidulik eelõhtu tõrvikutega rongkäik, nagu see kombeks „ümmargustel“ aastapäevadel ja rektoraadi valimistel. Aastapäeva eelpäeva õhtul korraldati üliõpilasorganisatsioonides vaid tavalisi omavahelisi koosviibimisi.

Nii kujunes aastapäeva tuumaks 1. detsembri keskpäevane

AKTUS ÜLIKOOI AULAS

Aktusest võttis ka osa haridus-sotsiaalminister N. Kann.

Ülikooli seaduse 10-aastase kestvuse tõttu omandas aktus ka teatava juubeliaktuse tähenduse, mida ka rektor oma kõnes märkis. 18. juunil 1925. a. võttis riigikogu vastu Tartu Ülikooli seaduse, mis hakkas täies ulatuses maksma 1. detsembril 1925. a. Rektor toonitas oma kõnes seaduse esimesi paragrahve, millised väga selgelt ja täpselt formuleerivad ülikooli ülesanded:

Eesti Vaariigi Tartu Ülikooli ülesandeks on edendada üldist ja eriti Eesti elu käsitlevat teadust, anda kõrgemat teaduslikku haridust, viia teadust rahva sekka, valmistada ette riigi ja rahva tööle tarvilikkude eriteadmistega varustatud asjatundjaid.

Järgmine paragrahv ütleb, et ülikool on autonoomse asutusega iseseisev oma teaduse ja õppetöö korraldamises, kui ka oma majanduslik-administratiivses tegevuses niivõrd, kui võrd käesolev seadus seda iseseisvust ei piira.

See seadus on võimaldanud ülikoolil areneda teaduseasutiseks. millisena ta on leidnud tunnustust väljaspoolgi kodumaad. See seadus kindlustab ülikoolile vabaduse töö otsimises ja töö kuulutamises. See seadus annab ülikoolile vabaduse oma sisemise elu korraldamiseks ja jätab ülikooli peale ka vastutuse oma tegevuse eest.

Üliõpilaskonnagi suhtes see seadus on osutanud

täit usaldust üliõpilaskonnale

ja lubab üliõpilaskonda etteseatud piirides vabalt teotseda.

Me ei või ütelda, et me oleksime jõudnud juba kõige ülemale kõrguse tipule, kuid see vaba õhkkond on tulnud kasuks ülikooli tööle.

Aegade jooksul võib ju tekkida tarve mõnd asja ses seaduses revideerida, kuid me peame tunnustama, et meie senised põhimõtted on olnud õiged ja terved.

Siin võiksime meelde tuletada sõnu, mis on kirjutatud meie ema-ülikooli, Upsala ülikooli aula sissekäigule: Vaba mõte on suur — õige mõte on suurem.

Aktusel mälestati vaigse ülestõusmisega vabadusvõitluses langenuid ja 1. detsembri mässukatsel elu kaotanuid.

Aktuse teadusliku ettekande pidas prof. A. Piip, kes kõneles õiguse ja jõu vahekorradest rahvusvahelises elus.

Tervitusi ütlesid ülikoolile aastapäeva puhul esimesena riigivanema, vägede ülemjuhataja, vabariigivalitsuse ja haridus-sotsiaalministeeriumi nimel minister N. Kann. Tervitusele vastas üliõpilassegakoos „Vivat et respublica“ laulmisega. Teisena tervitas üliõpilaskonna esimees I. Tõnisson. Tervituse järele lauldi „Vivat Academia“. Kirjalikult olid tervitanud: Riigikogu esimees Penno, kaitseminister, Tartu linnaapea A. Tõnisson, 2. diviisi ülem A. Traksmäe, Poola saadik Prezesnicky, Jaan Teemant, endine rootsi keele lektor Nils Lindberg, Ühing Juudi Teaduste Edendamiseks Tartu Ülikoolis ja uus audoktor Kristjan Raud.

Aastapäeva aktus lõppes pärast ülikooli aruande ettekandmist, auhinnatööde ümbrikute avamist, uute auhinnatööde teemade väljakuulutamise ja rektori tervituse üliõpilas-

segakoosile tema 15-aastase juubeli puhul, ühise hünni laulmisega.

Audoktor Kriitsjan Raud

Aastapäeva puhul sai teatavaks, et ülikool on valinud uueks audoktoriks kunstnik Kristjan Raud. Tema teeneid on motiveeritud järgmiselt:

„Sündinud 23. okt. 1865. a., on oma kauaaegse tegevusega kunstiõpetuse, kunstiloomingu, rahvakunsti sugemete kogumise ja muinsuskaitse alal viljastanud neid alasid, tegevuses olles koolides, Eesti Rahva Muuseumi loomisel ja Haridusministeeriumi kõrgema ametnikuna. Eesti kujutava kunsti arendamisel Kristjan Raud omab erilisi teeneid, kuna tema oma töödega on tunduvalt kaasa mõjunud meie kujutava kunsti rahvapärase suuna kujunemisel.“

Aastapäeva puhul korraldatud traditsioonilisest akadeemilisest õhtusöögist ülikooli võimlas võtsid osa õppejõud, külalistena värsked laureaadid ja Üliõpilaskonna Edustuse liikmed. Õhtusöögil viibis ka haridus-sotsiaalminister N. Kann, ministeeriumi kunsti ja teaduse osakonna direktor Koljo ja väliskülalisena Tartu saabunud endine ülikooli professor Yrjö Kauko.

Talispordi- ja vehklemisetarbeid soovital

J. KIVASTIK
TARTUS, RÜÜTLI 8. TEL. 6-02

Üliõpilaskonna nimel ütles akadeemilisel õhtusöögil tervitusi üliõpilaskonna esimees I. Tõnisson.

Aastapäeva pidustuste lõppvaatus oli traditsiooniline üliõpilaskonna kontsert-ball „Vanemuises“, millest osavõtt oli elav.

ÜLIKOOLI TEATED.

Kinnitati ametisse: Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kabineti van. ass. mag. chem. O. Hallik; agrikultuurkeemia katsejaama van. ass. mag. chem. H. Tammi; tehnoloogia labor. aj. abijõud V. Ora.

Mag. rer. for. E. Kohh, õppeja katsemetskonna van. assist., kinnitati teadusl. stipendiaadiks metsakorralduse alal (1. veebr. 1936 arv.).

Tehnikateaduskond asus jõumasinat ja soojusmajanduse professuuri täitmisele arvates 23. nov. s. a., millise tähtpäeva Ülikooli Valitsus kinnitas.

SELL keskbüroo istangu töö.

TÄIELIKULT ÜKSMEELNE TÖÖPÄEV.

Pühapäeval, 24. nov. peeti üliõpilasmajas, SELL üliõpilaskondade

keskbüroo koosolekut, millest võtsid osa Soome esindajatenä mag. Loimu ja Manninen, Eesti esindajatenä Ilmar Tõnisson, H. Sein ja V. Tomingas, Läti esindajatenä prl. Z. Bebris, E. Arnoldis ja A. Bergs ja Leedu esindajatenä P. Balsewicius, B. Laukaitis ja C. Mikodemasa. Koosoleku avas SELL-i keskbüroo juhataja E. Sitska, kuna protokollijaks oli E. Põld ja koosolekust võttis osa ka Eesti üliõpilaskonna välistoimkonna endine juhataja L. Raudsepp.

Eesti üliõpilaskonna välistoimkonna juhataja H. Sein tegi teatavaks, et Eesti poolt SELL-i asepresidendiks on Ilmar Tõnisson, kes asus koosolekut juhutama.

Kahel nõupidamisel arutati SELL-i üliõpilaskondade tegevust viimasest, kevadisest konverentsist saadik ja ühtlustati töökavatsusi ning seati üles uusi sihtjooni. Keskbüroo juhataja aruanne võeti kiitusega vastu ning kinnitati kevadel Kaunases peetud 12. SELL-i konverentsi protokoll ja resolutsioonid. Rahvusvahelise üliõpilasiidu suvisest kongressist informeeris A. Bergs (Läti) ja andis ülevaate teoksilolevaist küsimusi, mis tulevad arutusele rahvusvahelise üliõpilasiidu nõukogu koosolekul, uuel aastal Londonis. Selgus, et järgmist rahvusvahelise üliõpilasiidu konverentsi oleks võimalik saada ka Eestisse või Soome. Kuna nende maade esindajatel ei olnud võimalik teatada, kas neil majanduslikkudel põhjustel on võimalik seda austavat võimalust kasutada, siis, said nad ainult põhimõttelikult kinnitada, et rahvusvahelise üliõpilasiidu konverentsi korraldamine muidugi oleks propagandavõimaluseks ja auks vastavale maale. Ühtlasi selgus, et rahvusvahelise üliõpilasiidus on võimalik SELL üliõpilaskondade esindajal mõnda juhtivat kohta saavutada.

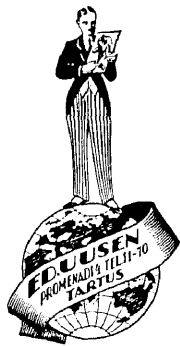
Üliõpilaskondade esindajad viibisid Tartus ka laupäeval, külastades Tartu vaatamisväärsusi ja eesti üliõpilasorganisatsioone. Pühapäeval viibisid üliõpilaskondade esindajad enne ärasõitu korp. Ugala konvendi korteris, kus nende auks oli korraldatud kohvi.

TARTU ÜLIÖPILASSEGAKOOR PÜHITSES 15. AASTAPÄEVA.

29. nov. kell 19.00 oli Ülikooli Tartu üliõpilassegakoori 15. aastapäeva pidustused. Pidustuste kava oli koostatud järgmiselt.

29. nov. kell 19.00 oli Ülikooli kirikus aastapäeva pidulik jumalateenistus, kus olid kaastegevad koori auliige Ülikooli rektor prof. J. Köpp, vilistlased õpetajad J. Kimmel ja H. Põhl ning ksv! B. Bluum. Samuti oli tegev jumalateenistusel Tartu üliõpilassegakoori oma juhi, Ülikooli muusikaõpetaja Enn Võrgu juhatusel ja tenor Rud. Jõks.

30. nov. algusega kell 20.00 toimus aastapäeva kontsert Tartu Draamateatris. Koori juhatasid praegune juht Enn Võrk ja koori auliige, endine juht prof. Juhan Aavik. Viimasena mainitu juhatas kontserdil

**VALMISTAN
RÕIVASTUSTÖID
DAAMIDELE
HÄRRADELE**

**SAAPAKAUPLUS
ALEKS. LASS
TARTUS, KAUBAHOOV. 5**

**Tööriistad
Majatarbed
Ehitusmaterjal**

**igat seltsi teras-
ja raudkaubad**

K.-M. V. HANSON Tartus
Aleksandri 1. Telefon 4-16

KULLASSEPA JA KELLASSEPA

alal võtan uusi ning parandustöid vastu, mis minu isiklikul juhatusel saavad asjatundlikult ja täpsalt täidetud — iga töö kohta täielik vastutus.

MÜÜN igasuguseid kullassepa ja hõbesepa töid võistlemata hindadega ja headuses. Lauahõbe alates 10 senti gr.

Ostan kulda ja hõbedat ümbertöötamiseks, antiikhõbeesemeid, kulda ja hõberahasid ja maksan kõrgemat hinda päevakursist.

Kullasseppmeister **Joh. Alt**, Aleksandri 10, tel. 7-97

E. W. JÜRGENS PORTSELAN-, KLAAS-, KIVINÕUD, EMAIL, ALUMIINIUM ja PLEKK-KAUB. „LUTERMA“ MÖÖBEL, MÄNGUASJAD

Üürinõud igaks pidustuseks!

ühendatud koori, milles laulsid kaasa koori praeguse tegevkoosseisu kõrval koori vilistlased ja koori tegevusest kõrvale jäänud endised lauljad.

Peale kontserdi oli koosviibimine

aukülastega kohvik Athena ruumes. Väliskülastest saabusid mainitud pidustustele sõpruskooride esindajad ning sõprusliikmeid Riia, Helsingist ja Stockholmist. Ühtlasi pidas pidustuste ajal oma esimese

koosoleku koori vastasutatud vilistlaskogu.

Koor esines kontserdil 80 liikmelises ning ühendatud koor 120 liikmelises koosseisus.

Ilmub 15 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1½ krooni semestris.

Pea- ja vastutavtoimetaja: **V. Pärtelpoeg**

Tegevtoimetaja: **Jaan Ots.**

Toimetuse liikmed: **A. Eliaser, H. Tõnisson.**

Väljaandja: **Tartu Üliõpilaskonna Edustus.**

Toimetuse aadress: **Üliõpilasmaja, Tartu.**

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.

E. Günther

Rohu- ja värvikauplused

Soovitavad tuntud hädades: värve, maalritarbeid, parfümeerikaupu, keemiasaineid ja majapidamistarbeid

Suurimas valikus mõõdukate hindadega

Tallinn * Tartu * Viljandi

O/ü. **«Alko.»**

Veinid

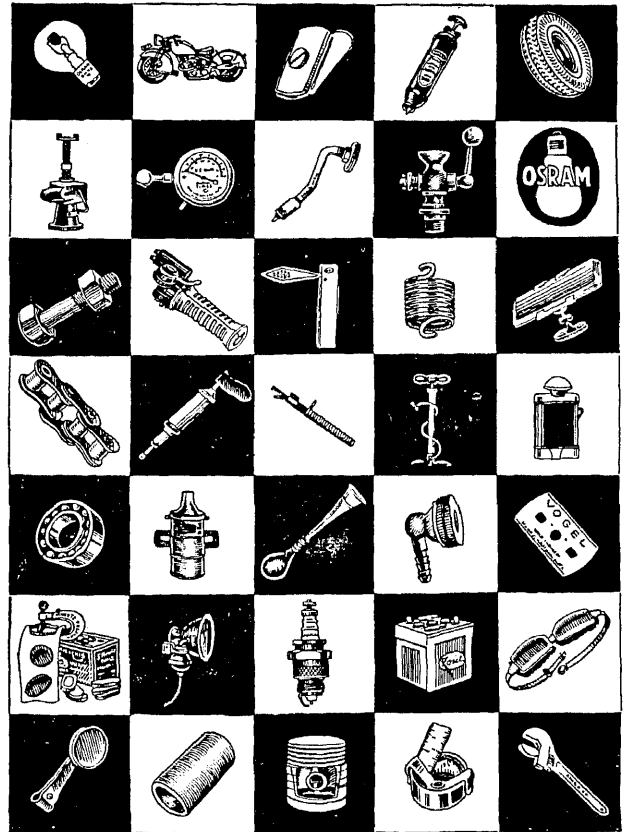
Liköörid

Napsid ja

Konjakid

Esindus ja ladu:

A/S. Kaubamaja **«Estika»**
Tallinn

A/S. A. ROSENVALD & Co

TARTUS, SUURTURG 8 · TELEFON 300

A. VINDI paberi- ja tapeediäri „RÄPINA“

Tartus, Uueturu tän. 9, tel. 5-64.

Leiate kõik tarvilikud kirjutusmaterjalid, paberid, papid, tapeedid jne. Müük suurel ja väikesel arvul.

Adolf Järw

Aiaäri: Mäe tn. 16

Lilleäri: Suurturg 5

Tartus · Tel. 7-35

Rud. Jakobson

Tartus, Uueturu 8

SOOVITAB üliõpilastele ja koolidele vormimütte. Meesterahva viilkübaraid ja spordimütte. Karusnahku ja talvemütte. Töö kiire ja korralik.

L. GOLDBERG

Moe- pudu- pesu- ja hooajakaup

Z. SCH. GOLDBERG

Parfümeeria, kosmeetika, kummi & kummijalanõud

Tartus, Kütini 6

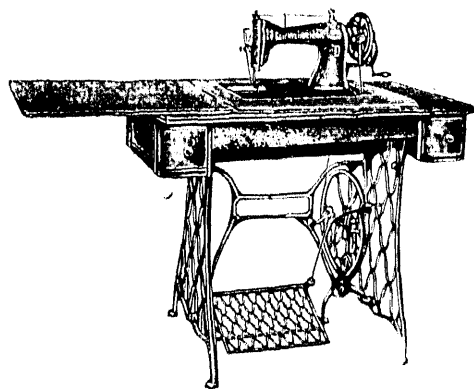
Eesti Kirjastuse Kooperatiivi

väljaanded:

	Hind
B. Alver: Viletsuse komöödia. Poeem.	2.50
B. Björnson: Jumala teedel. Romaan. . . . . (ilm.)	
L. Carrol: Alice seiklusi imedemaal. Muinasjutt . . . . . (ilm.)	
K. Hamsun: Naised kaevul. Romaan	5.—
K. Hamsun: August. Romaan . . . . . (ilm.)	
A. Hint: Vatku tööilas. Romaan . . . . . (ilm.)	
J. Jaik: Kättemaks. Jutustus	2 90
J. Jaik: Juudasoo. Noorsoojutt	2.75 ja 2.95
R. Janno: Vutimehed. Jutustus . . . . . (ilm.)	
A. Jakobson: Vana kaardivägi. Romaan	5.—
A. Jakobson: Üksiklased. Novellid . . . . . (ilm.)	
M. Jürna: Isamaa pojad. Mälestusi . . . . . (ilm.)	
B. Kellermann: Ingeborg. Romaan	2.75
A. Kivikas: Nimed marmortahvlil. Romaan (ilm.)	
J. Kärner: Kadunud aegade hämarusest. Mälestusi	2.50
J. Kärner: Sada viiskümmend aastat eesti luulet. Antal . . . . . (ilm.)	
J. Kärner: Pidu kestab. Romaan . . . . . (ilm.)	
J. London: Mere hunt. Romaan . . . . . (ilm.)	
G. de Maupassant: Pierre ja Jean. Romaan (ilm.)	
M. Metsanurk: Ümera jõel. Romaan.	5.40
M. Metsanurk: Tavet Soovere elu ja surm. Romaan	2.25
M. Metsanurk: C. R. Jakobson. Dramaatiline kroonika	2.75
J. Payot: Õnnevallutamine	3.50
R. Roht: Vana Võrumaa. Mälestusi	4.—
R. Roht: Noor elulaevnik. Noorsooj. 2.75 ja 2.95	
R. Rolland: Colas Breugnon. Romaan	3.—
R. Rolland: Noored armastajad. Romaan 1.50	
F. Sillanpää: Mehe tee. Romaan . . . . . (ilm.)	
F. Sillanpää: Inimesed suveöös . . . . . (ilm.)	
J. Sütiste: Päikese ootel. Luulet . . . . . (ilm.)	
J. Sütiste: Noored partisanid . . . . . (ilm.)	
R. Tiitus: Portreid sõnas ja pildis	2.50
A. Tolstoi: Peeter I. Romaan . . . . . (ilm.)	
K. Tšukovski: Muinasjutte lastele	2.75
P. Vallak: Neli tuult jalge all. Novellid	3 25
P. Vallak: Teod pahurpidi. Novellid . . . . . (ilm.)	
O. Wilde: Õnnelik prints. Muinasjutt	1.40
O. Wilde: Granaatõuntest maja. Muinasj. 2.50	

Eesti Kirjastuse Kooperatiiv — Tartus

Nõuk.-vene õmblusmasinad „COSCHVEIMASCHINA”

Nõuk.-vene õmblusmasinad on valmistatud kõige paremast materjalist, paremate asjatundjate juhatusel, on väikse, kerge käiguga ning teevad peene, ühetasase õmbluse.

„Coschveimaschina“ masinad on enne turule saatmist põhjalikult proovitud ja võistlevad julgesti maailma parimatega ja nendel võib teha igasugust väljaõmblustöid.

Tagavaraosad saadaval kõigis müügikohtades.

Esindaja: **M. NARITS ja K_o**

Tallinn, V. Posti 5, telefon 446-68

R E S T O R A N

«ROOM»

Suurturg 7.

Telefon 7-78.

Iga päev rikkalik

ROOTSI EINE

kella 11—3 p. l.

A-S. «Savi»

Savitööstus:

Ahju kahvlid — liht ja värvilised, kivid, šamottkivid jne. jne.

Metall-osakond:

Pliidi- ja ahjutarbed, plekkahjud ja kamina vaskarmatuurid.

Potisepa osakond:

Ahjud, pliidid ja kaminad valmistatakse vilunud meistrite poolt igasuguste kavandite järele. Eelarved ja nõuanne tasuta.

Kunstkeraamilised tooted:

Iluvaasid ja kujud.

A-S. «Savi»

Tallinn, V. Pärnu mnt. 21. Tel. 459-88

KAUBANDUSE

A/S. HÜPPLER & KO

Tallinn, S.-Tartu maantee 43. Telef. 305-01.

Soovitame suuremal ja väiksemal arvul: **rauda, plekki, igasugu tööriistu, ehitusmaterjale, majapidamis-, jahi- ja maalritarbeid.**

Ostame: **vana rauda, malmi, plekki, ja muid metalle.**

KAUBA PANK

Oma kapitalid üle Kr. 480.000.-

TARTUS, OMA MAJAS, SUURTURG 12
Üldtelefon 1-83 ja 9 · Juhatuse tel. 2-09

Avatud äripäevadel kella 9-2

Kauba Pank asutat. 1905. aastal
ja on vanemaid rahaasutusi Eestis

*Toimetab
kõiki pangaooperatsioone.*

- ANNAB LAENE heade kindlustuste vastu. Laenajalt liikmem. ega lisavastutust ei võeta.
- VÕTAB RAHA HOIULE makstes ajakohast protsenti.
- SAADAB RAHA igasse kodumaa linna ja alevisse.
- GARANTIID riigihangete, töölepete ja avansside kindlustuseks.
- TOIMETAB SISSENÕUDMISI vekslite ja muude dokumentide järele.
- OSTAB JA MÜÜB välisvaluutat.

KINDLUSTUSE AKTSIA - SELTS
EESTI LLOYD

Töötab puht Eesti kapitaliga ja Eesti tuntuimate majandusteadlaste juhtimisel.

TARTU PEAESINDUS A-S. KAUBA PANK

ETK VEIN

*Hea maitse
see küütab*

ETK veinid lastakse müügile täiesti valminult, nad omavad suurepärase aroomi ja maitse

*Ühistegeline
Keskpank*

Eesti
Rahvapank
ASUTATUD 1920. AASTAL

TALLINNAS,

SUUR KARJA 19
Kõnetraat nr. 425-55
(Omas majas)

*Toimetab kõiki
pangaooperatsioone*

Kõige
kõrgemat
päevahinda

tapaloomade eest

maksab

Karja Keskühisus

Kontor: Tallinnas, Jaani tän. nr. 6, telefon 450-24

Auruga keedetud, kuivatatud mater-
jalist valmistame

uksid, aknaid, treppe jne.

Laos kuiva

saare- ja tammeparketti.

MEHAANILNE PUUTÖÖSTUS

ins. Th. SEISLER,

Tondi tänav 16.

Telefon 456-74

Sprenk-Läte

pais-püstkloverid

manoaal ja pedaal pais-sisseseadega on täiuslikumaid mänguriistu kogu klaveri ehituse alal.

L A O D:

TARTUS, RÜÜTLI TÄN. 25.
TALLINNAS, KUNINGA T. 5
K. Jürgensoni juures.

H. BERG

Lõuna-Eesti vanim

graveerimise- ja märgitööstus

Tartu, Promenaadi 9.

Asut. 1897. a.

Kõikide korporatsioonide vapid, ripatsid, sörmused ja sirklid saadaval.

R. BRETTI

riideäri, Suurturg nr. 7, Raekoja ees

soovitab suures valikus, odavate hindadega kodumaa ja välismaa

Süüdi-, sameti-, villast kleidi-,
palitu-, kostüümi-, ülikonna-,
linast-, puuvillast- ja pesu- } **riiet**
Voodi- ja põrandavaipu jne.

Iga päev saabub hooaja uudiseid

Rätsepmeister

J. Pukshberg

Tallinn, Pikk 37, tel. 441-79.

Teatan oma lugupeetud tellijaskonnale, et olen saanud käesolevaks hooajaks uusi moodsaid inglise ja kodumaa riideid kõigis värvides. Moodne ja elegantne lõige, mis rahuldab kõige nõudlikuma tellija. Sealt samast võib ka teateid saada õhtuülikondade üürimise suhtes.

II FILMIKONTOR

Ed. Thomson & Ko

II LAI TÄN. 33, TALLINN
TELEFON 441-87

Soodsaim

kellade kristalli, kuld- ja hõbeeseme ostukoht on Tartus

V. TIIDO KULLASEPÄÄRI
Aleksandri tän. 6. Telefon 13-64

Lille-äri M. Floss.

Promenaadi 6, Tartu.

Lilled ja nende kokkuseadised. Tellimised pärgade ja lillekimpude peale täidetakse täpselt ja maitserikalt. Ilupuude väljaüürimine.

Lugupeetud akadeemiline pere!

Kõrgeväärtuslisi ja odavaid maiustusi ning toitaineid kogu päevaks leiate vaid minu rikkalikust delikatessärist

Tartus, Rüütli tn. nr. 1
IDA MÄLSON

RÄTSEPATÖÖSTUS

G. REISMAN

TELEFON 436-42

TALLINN, V. POSTI 6

Piparkoogi viirtsid, siirup, jõulukiünlad ja jõulupuulustused jne. jne.

K-m. Joh. Peep
Tartus, Promenaadi 2

LASKERIISTADE- JA NOÖRIARI

A. Vassar

Tartus, Poe tän. 8

Kõik üliõpilased riietuvad

JÜRGENSONI
juures

TALLINNAS, HARJU 30. TEL. 453-05.

Athena Café

Gustav Adolphi 10

Central Café

Ülikooli 34

NIKELDAMISE TÖÖSTUS HANS LAAS

TALLINN, RATASKAEVU 18/20.

Metallide nikeldamine, vasetamine, tsingitamine, must nikeldamine, oksideerimine, lihvimine ja poleerimine.

Fotoateljee

E. Saar

Võru 10

Telefon 241

Võtted igal ajal kodus

ja organisatsioones

J. HERMANNI

Piianiinotööstus.

Tartus, Uueturu tän. 3.

Asutatud 1911. a.

Soovitab kõige uuema ja täieliku konstruktsiooni järele valmistatud kõrgeväärtuslikke kontsert- ja hariliku suurusega
pianiinosid

Meie tuntud helikunstnik oma arvustuses kirjutab mainitud piianiinode kohta järgmist: „Firma J. Hermanni piianiinod omavad ilusa kõlava tooni. Oma konstruktsioonilt vastavad nad täielikult praegusaja tehnilis-pianistlikkudele nõuetele ja on eriti kõvad ja vastupidavad. L. Milk, helikunstnik.“

Kuld- ja hõbeasjade äri

Richard Lange

Tallinn, Vanaturu kael nr. 5
telef. 436-20.

Soovitab suures valikus kalliskive, kuld-, hõbe-, kristall-, alpakaasju ning kellasid parimaist Schveitsi
_____ vabrikuist. _____

Mööbliäri ja tööstus

J. Kallio

Asutatud 1920. a.

S. Karja tn. 18
(Laenupanga majas)
telefon 446-89.

Kaunim valik valismööb-
leid, tellimiste täitmine.

Kvaliteetsokolaadid

R. Glassmann

šokolaadivabrik Tartu

vabrikukauplus

Suurturg 1

Elegantsemaid ülrüideid ainult tellimise peale.

F. Schwarz

Kullasepa tn. 9
Telef. 443-03, Tallinn

RESTORAN - ÖÖLOKAAL

«Sinimandria»

Telefon 1-27

J. & E. Muuli

raamatuköitmisekoda

Tartu, Suurturg 8, III korral. Kõnetraat 12-37.

Valmistab igasugu nahk-, kalingur-, ilu- ja raamatu-
koguköiteid. Töö kiire ja korralik. Hinnad mõõdukad.

Koloniaal-, veini-, napsi-, likööri- ja õllekauplus

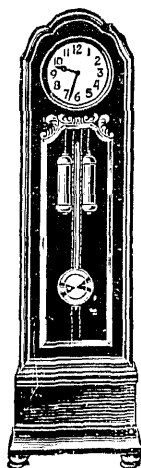
„SOLIID”

Tartus, Riia t. 1
Telefon 13-61

Gustav Mark

Tartus,
Aleksandri 9

SUURES VALIKUS NAISTE- JA
MEESTER. VALMISRIIDEID

Kõige soodsamalt ostate igasuguseid kuld-, hõbe- ja kristallasju ning paremate vabrikute proovitud käiguga kelli

Ferd. Lepiku

kella- ja kullasepa ärist

Tartus, Promenaadi tän. 3, telef. 31.

Tellimised ja parandustööd täidetakse asjatundlikult omas töökojas.

Ostän kulda ja hõbedat igasuguses olekus

Soovitan kõiksugu elektrikaupa

nagu elektritriikraud, -keedunõud, -kellad, -elemendid jne. Ökoonomseid hõõglampe, lae-, sein- ja laualambi armatuure. Jaagrattad ja nende osad. Raadioaparaate ja osad.

T. AUA Suurturg 12.
Telef. 44. Tartus.

END. KAPSI & Ko

Kõige soodsaim

riidekauba, valmisrõiva ostukoht ja tellimiste vastuvõtmine on

KARL ABEL'i

riide ja valmisrõivaste äri Tartus, Kaubahoov 34-35

Jõulupühadeks kohasemaid kinke suurimas valikus soovitab

Joh. Roosipuu kaubamaja Tartus, Suurturg 14.

Üllatuskingid valmispakitult jõulupakendis 50 - 75 - 100 senti.

PAUL LALL Tartus

Promenaadi 7, telef. 4-79. Asut. 1913. a.

Suur ladu igasuguseid moodsaid ja maitserikkaid lae- ja laualampe, „VOLTA“ elektrimasinate, „GOODYEAR“ autokummide ja „PHILIPS“ raadioaparaatide esindus ja ladu

„RIIETUS”

Om. AUG. NUUSA

Tartu, Ülikooli 11

Telefon 11-87

EESTI ENTSÜKLOPEEDIA

KAHEKSAS KÖITES

Juba aastaid on K./Ü. „Loodus“ rakendunud kogu energiaga „Eesti Entsüklopeedia“ väljaandmistööle. Selle koostamisest võtavad tegelikult osa umbes 300 eriteadlast kõigilt aladelt. Selle ühistöö tulemusena on valminud juba **kuus suurt köidet**. Seniilmunud osas sisaldab „Eesti Entsüklopeedia“ umbes 45.000 märksõna seletuse, nende seas pikemad artiklid Eesti kohta, mis ainulaadsed seniilmunud kirjanduses. Veergude arv kõnesolevas osas on tõusnud juba 8400-ni, pilte on avaldatud umbes 3500, ühe- ja mitmevärvilisi kriitahvleid ning kaarte ligi 400 jne. Need arvud näitavad, et suurem osa seatud eesmärgist on juba saavutatud.

Eesti Entsüklopeedia seni ilmunud köited on kahtlemata teinud Eesti vaimlise töö tõsiselt hinnatava osatüki. Eriti julgustab tuleks panna sellele, et siis rahkannu ühes ja eri artiklites leiab palju väärtuslikke andmeid ja seletusi Eesti maast ja loodusest, ajaloo ja majanduslikust olusest, samuti loodusevõrdlike kirjeldusi põlvkondade ja inimeste elu ning vaimlise kultuuri arengu kohta, mis juures peab olema need ja seletused seeläbi kaugel enamikult astuvad väljapoole kitsaid eriteaduste riige, rikkastades ja häiritud looja teadmiste vaba ja mitte ilma.
Tartu, 14. X. 1933.

Joh. Kruus

„Eesti Ents.“ maksab praegu (kuni 15. dets. 1935. a.)

Poolnakk- köites	Esialgne sissemaks	Järelmaks
Kr. 200.—	(Kr. 40.— ja 10 osas à Kr. 16.—)	
Kr. 190.—	(Kr. 50.— ja 7 osas à Kr. 20.—)	
Kr. 180.—	(Kr. 60.— ja 4 osas à Kr. 30.—)	
Kr. 172.—	sularahas tasudes arve esitamisel.	

Serve teos ilmub hiljemalt 1937. a. märtsil.

„Eesti Ents.“ maksab edaspidi

15. dets. 1935. a.	15. juulist 1936. a.	15. märts. 1937. a.	Poolnakk- köites
Kr.	Kr.	Kr.	10-kuise järelmaksuga
216.—	236.—	260.—	7-kuise järelmaksuga
204.—	220.—	244.—	4-kuise järelmaksuga
192.—	208.—	232.—	Kohemaksta- vas rahas
184.—	200.—	224.—	

Terve tellimishinna ettetasumise „Eesti Entsüklopeedia“ eest ei tähenda praeguses olukorras ainult seda, et tellija omandab kõige soodsama hinnaga hädatarviliku suurteose, mille ta hiljemini tõenäoliselt ikkagi peab omandama, kuigi hoopis kallima hinna eest, — vaid „Eesti Entsüklopeedia“ ettetellimine on ühtlasi rahvuskultuuriline kohusetäitmine.

K./Ü. „LOODUS“ — TARTU

Alates esimesest tõmbest

kuni lõpuni suitsetame rahuloluga rahva oma moodsa tubakatehase meistertooteid

ETK sigarette **TURIST**
esinduspaberosse **GRAND**

Need on suitsetajatele nagu elustavad päikesekiired sügishämaruses.

KINDLUSTUSSELT S

Põhja-Kotkas

(END. TALLINNA KINDLUSTUSSELT S)

Tallinn, Suur Karja tän. 19,
telefon 446-81

Toimetab tule-,
elu-,
auto-,
murdvarguse- ja
klaasikindlustusi

ARVED: Tallinna Linnapangas,
Tallinna Ühispanngas.
Posti jooksev arve nr. 95.

*Kodumajanduse ja
kodukultuuri ajakiri*

„Taluperenaine“

käsitleb kõiki naise ellu ja töösse puutuvaid küsimusi

Igal numbril kaasas

lõike- ja mustrileht

Toimetus ja lalitus Tartus,
Peeter Põllu 5. Telef. 9-37

A.S.

Venn. Kimberg

TRAADI- JA NAELATEHASED

TALLINN

Kontor: Nunne tän. 16 • Tehased: Katusepapi 35
Telef. 448-17 Telef. 304-34

Meie valmistame:

NAELU — lati-, katuse-, papi-, pleki-, vormi-, side-,
sadulsepa-, saapa- jne.

KABJANAELU

OKASTRAADI OBADUSI

TRAATI — haljast-, põletatud-, tsingitud-,
vasetatud-, vedru-, telegraafi-, klaasi-
mise- jne.

OKASTRAATI

HOBUSERAUDU

NEEDE — rauast-, vasest-,
alumiiniumist

RAUAVITRIOOLI

KODUMAA KÕIGE VANEM NING SUURIMAIK KINDLUSTUSSELTSE

EEKS-MAJAJA

ASUTATUD 1866 AASTAL

Juhatus ja peakontor: Tallinn, Lai tän. 1 (omas majas)

Kontor: Tallinn, Harju 29, Tallinna Majaoman. Pangas

TULE,
ELU, NOORTE,
MURDVARGUSE,
KLAASI JA KODULOOMADE

KINDLUSTUSED

Moodsaim kondiitriäri Tartus

J. LILL

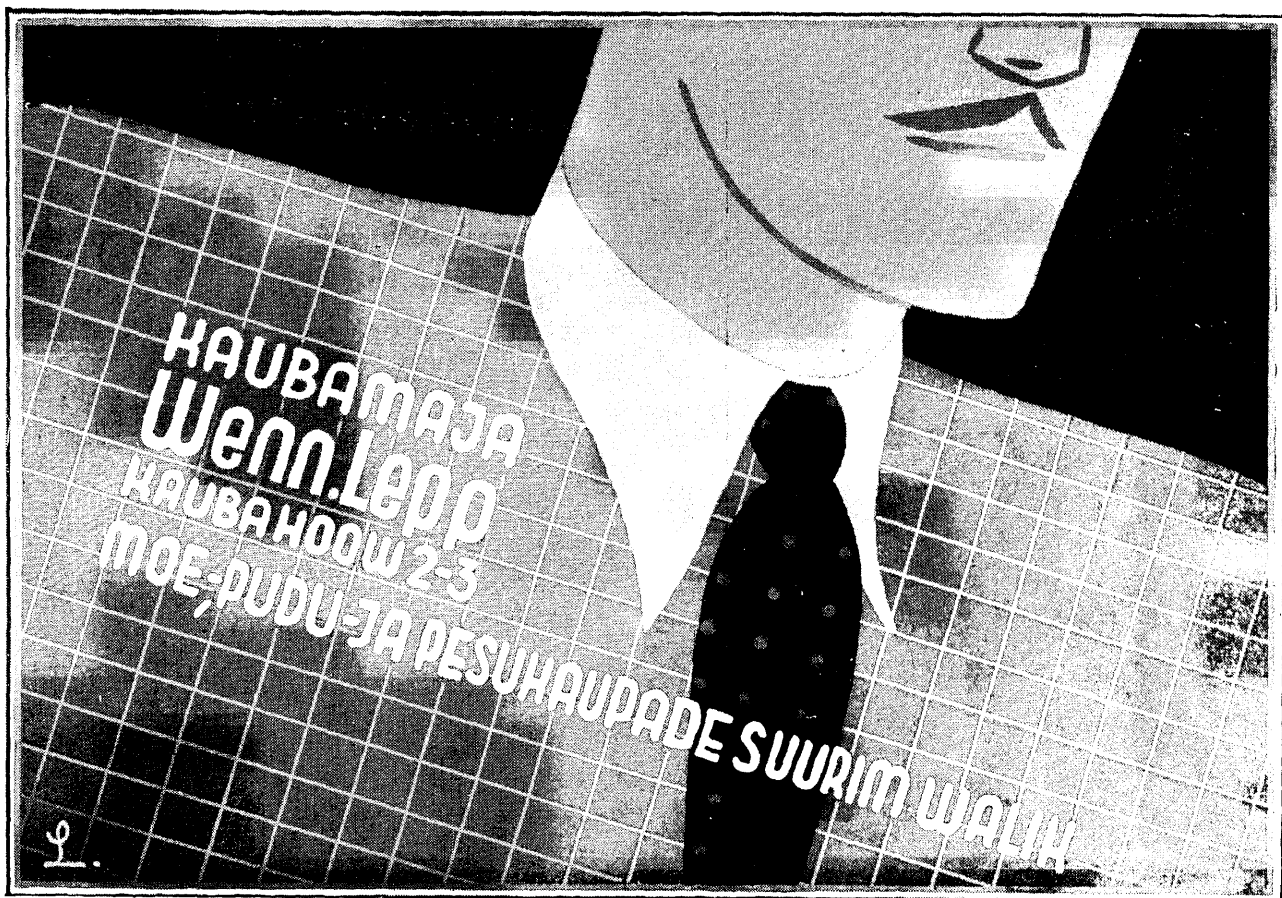

RIIA TÄN. 11, TELEFON 9-46

*Minuke ostukoht üliõpi-
lasorganisatsioonidele.*

OMA SHOKOLAADI- JA MARTSIPANITÖÖSTUS

AKADEMILINE PERE

on alati teadlik olnud kodumaa kauba kõrges väärtuses ja seepärast ta riietub terves koosseisus oma maa riidevabrikute toodetesse

A. S. KREENBALT

TALLINN

BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIKU A/S.

KREENHOLMI PUUVILLASAADUSTE MANUFAKTUURI O/Ü.

SINDI TEKSTILVABRIKUTE ÜHISUSE

EESTI NIIDIVABRIKU O/Ü.

VAIKEMÜÜK KÕIGIS PAREMAIS RIIDE JA SEGAKAUP-LUSTES LINNAS JA MAAL

TOODETE SUURMÜÜGI KESKKOHT

Akadeemilise pere lemmikjoogid

on meie

PILSEN
DOMBRÄU
GLADIAATOR

ALE COQ

Firma

Karl Vill

TARTUS, RÜÜTLI TAN. 5, TELEF. 4-18

LILLEÄRID • PUUKOOL • AIANDUS

Kaunid lilled kõigiks sündmusiks.
Kunstipärased dekoratsioonid.
Ilupuude väljaüritmine.
Viljapuud, marja- ja ilupöösad.
Poti- ja löikelilled jällemüjatele.

EURCOPA LILLEANNETISTE VAHETALITUSE
» FLEUROP'I » LIIGE.

Lillesaadetised igasse maailmakaarde!

M. Jänese SUURARI valmisriiete

eriosakond soovitab oma töökojas viimase moe
järele valmistatud laitmatult istuvaid

naiste sügise- ja talve- mantleid
meeste sügise- ja talve- palituid
ning
ülikondi

Tellimiste vastuvõtm. ja kiire täitmine.
Hinnad väga mõõdukad.

Tartus, Kaubahoov 9-10-11-12
Kõnetr. 5-91. Asut. 1899. a. Rätsepätk. kõnetr. 14-69

EESTI OMAVALITSUSTE JA ÜHISTEGE-
LISTE ASUTUSTE KINDLUSTUSSELTS

Juhatus:

*Tartus, omas majas, Riia 41
Telefon 3-44*

SELTSI OMANIKKUDEKS: OMAVALITSUSED,
ÜHISPANGAD JA PÖLLUMAJANDUSLIKUD ÜHISUSED

O S A K O N N A D :

TALLINNAS, RAKVERES, PÄRNUS, TÕRVAS,
VILJANDIS, VÕRUS JA KURESSAARES

Foto-ateljee

L. Krüner

=====
AJAKOHASED ÜLESVÕTTED · ÜLES-
VÕTTED ÜLIÕPILASORGANISATSIOO-
NIDES TUNTUD HEADUSES J. N. E.
=====

TARTUS, PROMENAADI TÄN. 8 · TELEFON 10-56